

20. ZBOROVANJE SLOVENSКИH GEOGRAFOV

P O M U R J E

TRAJNOSTNI REGIONALNI RAZVOJ OB REKI MURI

ZBORNİK POVZETKOV

Ljutomer – Murska Sobota, 26.–28. marec 2009

Murska Sobota 2009

20. ZBOROVANJE SLOVENSКИH GEOGRAFOV

P O M U R J E

TRAJNOSTNI REGIONALNI RAZVOJ OB REKI MURI

ZBORNİK POVZETKOV

Ljutomer – Murska Sobota, 26.–28. marec 2009

Uredila: Tatjana KIKEC

Murska Sobota 2009

POMURJE
TRAJNOSTNI REGIONALNI RAZVOJ OB REKI MURI
ZBORNİK POVZETKOV 20. ZBOROVANJE SLOVENSКИH GEOGRAFOV

© 2009, Zveza geografov Slovenije in Društvo geografov Pomurja

Urednica: Tatjana Kikec

Izdala in založila: Zveza geografov Slovenije in Društvo geografov Pomurja
Zanju: Matej Gabrovec in Tatjana Kikec

Naklada: 200 izvodov

Oblikovanje in prelom: Tatjana Kikec

Tisk: Littera picta, Ljubljana

Avtorji fotografij na naslovnici: Mitja Bricelj, Andrej Brumen, Petra Draškovič, Tatjana Kikec
in Janko Verbič

Avtorji so za vsebino izvlečkov in njihove prevode v angleški jezik v celoti odgovorni sami.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

332.1(497.411)(063)(082)

ZBOROVANJE slovenskih geografov (20 ; 2009 ; Ljutomer / Murska Sobota)
Pomurje : trajnostni regionalni razvoj ob reki Muri : zbornik povzetkov / 20. zborovanje
slovenskih geografov, Ljutomer - Murska Sobota, 26.-28. marec 2009 ; [urednica Tatjana
Kikec]. - Ljubljana : Zveza geografov Slovenije ; Murska Sobota : Društvo geografov
Pomurja, 2009

ISBN 978-961-91456-2-3 (Zveza geografov Slovenije)

1. Gl. stv. nasl. 2. Kikec, Tatjana

244432128

Orgizator zborovanja:

DRUŠTVO GEOGRAFOV POMURJA
v sodelovanju z
ZVEZO GEOGRAFOV SLOVENIJE

Organizacijski odbor:

Tatjana Kikec
dr. Matej Gabrovec
dr. Barbara Lampič
dr. Dejan Cigale
dr. Ana Vovk Korže
Mateja Peterka
Franc Čuš
dr. Mitja Slavinec

Programski odbor:

dr. Ana Vovk Korže
dr. Borut Belec
dr. Dejan Cigale
dr. Matej Gabrovec
dr. Božidar Kert
Tatjana Kikec
dr. Barbara Lampič
dr. Mirko Pak

UVODNA BESEDA

Zborovanje je že vrsto let osrednja strokovna prireditev slovenskih geografov. Vsaka štiri leta se srečamo v drugem kraju. Tokrat smo se zbrali že dvajsetič zapovrstjo, in sicer na skrajnem vzhodu naše domovine, v Pomurju. Organizator zborovanja je Društvo geografov Pomurja v soorganizaciji z Zvezo geografov Slovenije. Osrednja tema tokratnega zborovanja je trajnostni regionalni razvoj pokrajine ob Muri, reki, ki ločuje in hkrati povezuje Prekmurje in Prlekijo, reki, ki daje pokrajini ob svojem toku svojstven pečat.

V okviru jubilejnega 20. zborovanja slovenskih geografov smo poleg monografije o Pomurju z naslovom Pomurje – Geografski pogledi na pokrajino ob Muri izdali tudi zbornik povzetkov, ki je pred vami. Zbornik odstira številne in bogate raziskave slovenskih geografov iz različnih raziskovalnih, razvojnih, izobraževalnih in drugih institucij iz vse Slovenije ter raziskave kolegov, ki se poklicno ukvarjajo z geografiji sorodnimi vedami. Raziskavam slovenskih avtorjev sta se pridružili še raziskavi kolegov geografov iz sosednje Avstrije. Avtorji so v prispevkih obravnavali zelo širok spekter vsebin, ki so bolj ali manj povezane z osrednjo temo zborovanja, trajnostnim regionalnim razvojem ob reki Muri. Poleg opredelitve geografskega položaja regije, njene (ne)enotnosti in etnične sestave, so avtorji obravnavali klimatske značilnosti in spremembe ter iz njih izhajajoče posledice in razvojne priložnosti regije, značilnosti vodnega cikla, hidrogeografske značilnosti porečja, spregovorili so o pomenu osrednjega vodotoka reke Mure in vplivih človekovih posegov nanj, terasah Jeruzalemskih gor in kot krajinski vrednoti, plazovitosti, trajnih spremembah rabe tal, degradaciji prsti, kmetijstvu nekoč in danes, ekoremediacijah za varovanje in ohranjanje varovanih območij kakor tudi o možnostih razvoja v Krajinskem parku Goričko. Neraziskane pa niso ostale niti demografske značilnosti, naravno in selitveno gibanje prebivalstva, vprašanje Romov, vloga naselij v poselitvenem sistemu, struktura romskih naselij, prometna dostopnost, trg bivalnih nepremičnin, socialni prostor mladih v Murski Soboti, odziv prebivalcev Mestne občine Murska Sobota na izboljšave v javnem potniškem prometu, stanje naložb v ustvarjalnost, prostorski potenciali ter številne druge teme. Posebno mesto pa so dobile tudi izobraževalne vsebine. V zborniku je objavljenih 51 povzetkov 70 avtorjev, ki smo jih razporedili po abecednem vrstnem redu priimkov avtorjev. Zavedamo se, da kratki povzetki nikakor ne morejo odražati bogatega znanja in rezultatov raziskav, predstavljenih na predavanjih. Zaradi tega smo ob tej priložnosti izdali tudi zbornik prispevkov, ki je zaradi omejenih finančnih zmožnosti izšel v obliki zgoščenke in je dostopen tudi na medmrežju.

V imenu uredniškega odbora se prijazno zahvaljujem vsem avtorjem in recenzentom za opravljeno delo ter sponzorjem, ki so finančno podprli organizacijo dogodka in izdajo publikacij. Nenazadnje naj se prijazno zahvalim članom uredniškega odbora, ki so s svojo angažiranostjo pripomogli k uresničitvi dogodka in nastanku publikacij.

V letošnjem letu se spominjamo 90. obletnice rojstva velikega slovenskega geografa, Vladimirja Bračiča. Profesor Bračič ni le vzgojil veliko mladih geografov, pripravil je podrobne regionalno geografske opise Dravinjskih gor in Haloz ter prispeval k razvoju historične in politične geografije v Sloveniji. Poleg tega je zaslužen za razvoj visokega šolstva v Sloveniji, še posebej za nastanek Univerze v Mariboru. Pričujoči zbornik povzetkov posvečamo tudi njegovemu spominu.

Tatjana Kikec
urednica

PROGRAM 20. ZBOROVANJA SLOVENSКИH GEOGRAFOV

Četrtek, 26. marec 2009

10:00–11:00 *Dom kulture v Ljutomeru*
Registracija

11:00–11:30 Pozdravni nagovori

- Tatjana Kikec, predsednica Društva geografov Pomurja in predsednica organizacijskega odbora 20. zborovanja slovenskih geografov
 - Matej Gabrovec, predsednik Zveze geografov Slovenije
 - Franc Jurša, župan Občine Ljutomer
-

11:30–13:00 Plenarna predavanja

- Marijan M. Klemenčič: Geografska (ne)enotnost Pomurja
 - Jernej Zupančič: Ob etničnem in državnem robu na slovenskem Vzhodu
 - Tomaž Cunder: Kmetijstvo v Pomurju danes in jutri
 - Ana Vovk Korže: ERM kot razvojna priložnost Pomurja
-

13:00–14:30 Kosilo

14:30–15:00 Voden ogled mesta Ljutomer

15:00–18:00 Predavanja po sekcijah

SEKCIJA A: *Teren (Jeruzalem – Sv. Jurij ob Ščavnici – Negova – Radenci – Murska Sobota)*

- Franc Čuš: Geografski izzivi vzhodnega dela Slovenskih goric
 - Bojan Erhatic: Terasa Jeruzalemskih goric kot krajinska vrednota
 - Anita Polanec: Gibanje števila učencev na OŠ Sveti Jurij
 - voden ogled zeliščnega parka, slatinskih vrelcev in mofet
-

SEKCIJA B: *Teren (Veržej – Ižakovci – Murska Sobota)*

- Tatjana Ferjan: Kakšne možnosti za ustvarjalnost odpira učni proces geografije?
 - Slavko Brinovec: Vsestranska uporaba elektronskega učbenika Geografija Slovenije in Priročnika za učitelje pri pouku geografije
 - Tatjana Vokič: Rokodelske obrti – priložnosti za regionalni razvoj Pomurja
 - voden ogled Otoka Ljubezni v Ižakovcih
 - sprejem predstavnika Skupine Panvita in voden ogled Bioplinarne Nemščak
-

SEKCIJA C: *Teren (Razkrižje – Lendava – Dobrovnik – Odranci – Murska Sobota)*

- Jurij Senegačnik: Obravnava avtohtonih etničnih manjšin v evropskih učbenikih za geografijo na nižji stopnji sekundarnega izobraževanja
 - Ljubica Lisjak: Geologija Pomurja s poudarkom na raziskavah nafte, plina in podzemeljskih voda
 - Avgust Bukovec: Demografsko-gospodarski razvoj vasi Lipa po II. svetovni vojni
 - voden ogled romskega naselja Kamenci
 - Damir Josipovič: Romi in Prekmurje: Spremembe v etno-demografski strukturi po letu 1991
-

18:30 *Hotel Diana*** v Murski Soboti*
Slovesna podelitev nagrad Zveze geografov Slovenije s pogostitvijo

Petek, 27. marec 2009

7:30–8:30 *Hotel Diana**** v *Murski Soboti*
Registracija

8:30–8:45 Pozdravni nagovori

- Tatjana Kikec, predsednica Društva geografov Pomurja in predsednica organizacijskega odbora 20. zborovanja slovenskih geografov
- Anton Štihec, župan Mestne občine Murska Sobota

8:45–10:15 Plenarna predavanja

- Aleksander Jakoš: Demografska slika Pomurja v prostoru in času
- Marjan Ravbar: Naložbe in ustvarjalnost: geografska analiza razvojnih dejavnikov v Pomurju
- Andrej Černe in mag. Simon Kušar: Vloga naselij v poselitvenem sistemu Pomurja
- Wolfgang Fischer in Judith Pizzera: Good Practice Examples of Regional Development along the River Mur in Styria/Austria – Methods and strategies of success

10:15–10:30 Odmor

Predstavitev posterjev:

- Karmen Kolenc Kolnik: Učni tekst za razmislek in raziskovalno vzpodbudo: Z varčevanjem v trajnostni razvoj

10:30–11:30 Predavanja po sekcijah

SEKCIJA A: *Gornja Radgona: Prostor Pomurskega sejma*

- Lidija Globevnik: Celostni pogled na vode porečja Mure v Sloveniji in upravljanje z njimi
- Valentina Brečko Grubar: Hidrogeografske značilnosti porečja kot osnova za celostno upravljanje s porečjem Mure
- Novak Jože: Visokovodna zaščita in ukrepi ob nastopu visokih voda

SEKCIJA B: *Murska Sobota: Hotel Diana****

- Tatjana Kikec: Ogroženost Pomurja zaradi pojava suše
- Darko Ogrin: Spreminjanje podnebja v severovzhodni Sloveniji po 2. svetovni vojni
- Peter Frantar: Značilnosti vodnega cikla v Pomurju

SEKCIJA C: *Murska Sobota: Hotel Diana****

- Simon Kušar: Prostorski potenciali Pomurske razvojne regije
- Katja Vintar Mally, Žiga Rešek, Katarina Trstenjak, Matjaž Budkovič, Žiga Ban, Sabina Žnidarič: Zagate trajnostnega razvoja v Pomurju
- Janez Berdavs: Ocenjevanje trajnostnega razvoja na lokalni ravni

SEKCIJA D: *Murska Sobota: Hotel Diana****

- Karmen Kolenc Kolnik: Geografsko izobraževanje je del izobraževanja za trajnostni razvoj
- Tatjana Resnik Planinc, Mojca Ilc, Polona Demšar Mitrovič: Danes za jutri – vloga geografskega izobraževanja za zagotavljanje trajnostne prihodnosti
- Igor Lipovšek: Opisovalna, razlagalna ali raziskovalna geografija v šoli

11:30–11:40 Odmor

11:40–13:00 Predavanja po sekcijah

SEKCIJA A: *Gornja Radgona: Prostor Pomurskega sejma*

Okrogla miza: Mura in prostorski razvoj (moderator: Mitja Bricelj)

SEKCIJA B: *Murska Sobota: Hotel Diana****

- Blaž Komac in Matija Zorn: Plazovitost v Pomurju

- Blaž Repe: Izguba rodovitnih prsti Pomurja zaradi trajnih sprememb rabe tal
 - Uroš Horvat: Naravno in selitveno gibanje prebivalstva v Pomurju po letu 2000
 - Miha Staut: Geografija srčnožilnih bolezni v Sloveniji: konvergenca v z zdravjem povezanih kulturnih praksah
-

SEKCIJA C: *Murska Sobota: Hotel Diana****

- Marcela Uršič: Vloga in pomen sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS z vidika pomembnega dejavnika trajnostnega regionalnega razvoja Pomurja
 - Branko Pavlin: Trg bivalnih nepremičnin v Pomurju
 - Jani Kozina in Aljaž Plevnik: Prometna dostopnost in regionalizacija Slovenije
-

SEKCIJA D: *Murska Sobota: Hotel Diana****

Okrogla miza: »Geografska matura - naraven zaključek srednješolske geografije ali njena nadgradnja« (moderator: Igor Lipovšek)

13:00–14:30 Kosilo

14:30–16:30 Predavanja po sekcijah

SEKCIJA A: *Tišina*

- Matej Gabrovec, Marjan Lep in Beno Mesarec: Odziv prebivalcev Mestne občine Murska Sobota na izboljšave v javnem potniškem prometu
 - Danijel Vrhovšek in Ana Vovk Korže: Ekoremediacije potoka Mokoš
 - Evelina Katalinić: Vodna učna pot Mokoš
- Petanjci: Raziskovalna enota ZRC SAZU*
- Mitja Bricelj: Podnebne spremembe so razvojna priložnost Pomurja
 - Wolfgang Fischer in Selina Weigl: Inner Perception and Regional Identity among the Youth – a comparative Study
 - Mitja Slavinec: Vpliv kvalitete izobraževanja v Pomurju na beg možganov
-

SEKCIJA B: *Murska Sobota*

- voden ogled mesta Murska Sobota
 - Marko Krevs: Sodobne spremembe rabe tal v Murski Soboti
 - Natalija Gostonj: Socialni prostor mladih v Murski Soboti
 - Leon Novak: Prekmurje in evangeličani
-

SEKCIJA C: *Selo*

- voden ogled Geografske učne poti Selo
 - Suzana Deutsch: Geografska učna pot Selo – priložnost za vseživljenjsko učenje
 - Drago Balajc: Geografska učna pot v lokalnem okolju
 - Eva Slekovec: Terensko delo pri pouku
-

16:30–18:30 Predavanja po sekcijah

SEKCIJA A: *Murska Sobota*

voden ogled mesta Murska Sobota

SEKCIJA B: *Pušča*

- voden ogled romskega naselja Pušča
 - Robert Ivanc: Struktura romskih naselij v Prekmurju
 - Jožek Horvat Muc: Integracija Romov v lokalno okolje
-

SEKCIJA C: *Moravske Toplice*

- Geza Erniša: Evangeličani v Prekmurju
 - Sašo Fras: Turistične perspektive Občine Moravske Toplice
-

19:00 *Restavracija Zvezda v Murski Soboti*
Večerja in družabni večer

Sobota, 28. marec 2009

8:30–16:00 Ekскурzija v Krajinski park Goričko in Porabje

- Mateja Peterka: Cankova, primer preobrazbe iz agrarnega v urbano naselje
 - Alenka Sajovic, Iztok Ameršek in Darja Istenič: Ekoremediacije za varovanje in ohranjanje varovanih območij v Pomurju
 - Petra Gostinčar, Boštjan Jerebic, Jani Kozina, Barbara Lampič, Karmen Peternel in Jernej Tiran: Možnosti za razvoj v Krajinskem Parku Goričko
 - Rok Ciglič, Klemen Gostič, Anita Žalik in Petra Gostinčar: Prikaz pokrajine s pomočjo geografske panorame na primeru Serdiškega in Sotinskega brega
-

VSEBINA

Drago Balajc GEOGRAFSKA UČNA POT V LOKALNEM OKOLJU.....	13
Janez Berdavs NAČELA IZGRADNJE NABORA KAZALNIKOV TRAJNOSTNEGA RAZVOJA NA LOKALNI RAVNI	14
Valentina Brečko Grubar HIDROGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI POREČJA KOT OSNOVA ZA CELOSTNO UPRAVLJANJE S POREČJEM MURE.....	15
Mitja Bricelj PODNEBNE SPREMEMBE SO RAZVOJNA PRILOŽNOST POMURJA.....	16
Slavko Brinovec VSESTRANSKA UPORABA ELEKTRONSKEGA UČBENIKA GEOGRAFIJA SLOVENIJE IN PRIROČNIKA ZA UČITELJE PRI POUKU GEOGRAFIJE.....	17
Avgust Bukovec DEMOGRAFSKO – GOSPODARSKI RAZVOJ VASI LIPA PO II. SVETOVNI VOJNI.....	18
Rok Ciglič, Klemen Gostič, Petra Gostinčar in Anita Žalik PRIKAZ POKRAJINE S POMOČJO GEOGRAFSKE PANORAME NAPRIMERU SERDIŠKEGA IN SOTINSKEGA BREGA.....	19
Tomaž Cunder KMETIJSTVO V POMURJU DANES IN JUTRI.....	20
Andrej Černe in Simon Kušar VLOGA NASELIJ V POSELITVENEM SISTEMU POMURJA.....	21
Franc Čuš GEOGRAFSKI IZZIVI VZHODNEGA DELA SLOVENSКИH GORIC.....	22
Suzana Deutsch GEOGRAFSKA UČNA POT SELO – PRILOŽNOST ZA RAZISKOVANJE IN UČENJE.....	23
Bojan Erhartič TERASE JERUZALEMSКИH GORIC KOT KRAJINSKA VREDNOTA.....	24
Tatjana Ferjan KAKŠNE MOŽNOSTI ZA USTVARJALNOST NUDI POUK GEOGRAFIJE?.....	25
Peter Frantar ZNAČILNOSTI VODNEGA CIKLA V POMURJU.....	26

Matej Gabrovec, Marjan Lep in Beno Mesarec ODZIV PREBIVALCEV MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA NA IZBOLJŠAVE V JAVNEM POTNIŠKEM PROMETU.....	27
Lidija Globevnik CELOSTNI POGLED NA VODE POREČJA MURE V SLOVENIJI IN UPRAVLJANJE Z NJIMI.....	28
Petra Gostinčar, Boštjan Jerebic, Jani Kozina, Barbara Lampič, Karmen Peternej in Jernej Tiran KRAJINSKEM PARKU GORIČKO: OMEJITVE IN MOŽNOSTI ZA RAZVOJ ZAVAROVANEGA OBMOČJA.....	29
Natalija Gostonj SOCIALNI PROSTOR MLADIH V MURSKI SOBOTI.....	31
Uroš Horvat NARAVNO IN SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA V POMURJU PO LETU 2000.....	32
Robert Ivanc STRUKTURA ROMSKIH NASELIJ V PREKMURJU S POUČENJEM NA INFRASTRUKTURNI OPREMLJENOSTI	33
Aleksander Jakoš DEMOGRAFSKA SLIKA POMURJA V PROSTORU IN ČASU.....	34
Damir Josipovič ROMI IN PREKMURJE: SPREMEMBE V ETNO-DEMOGRAFSKI STRUKTURI PO LETU 1991.....	35
Evelina Katalinić VODNA UČNA POT MOKOŠ.....	36
Tatjana Kikec OGROŽENOST POMURJA ZARADI POJAVA SUŠE.....	37
Marijan M. Klemenčič POMURJE IN REGIONALNA IDENTITETA PREKMURJA.....	38
Karmen Kolenc Kolnik GEOGRAFSKO IZOBRAŽEVANJE JE POMEMBEN DEL IZOBRAŽEVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ	39
Karmen Kolenc Kolnik UČNI TEKST ZA RAZMISLEK IN RAZISKOVALNO VZPODBUDO: Z VARČEVANJEM V TRAJNOSTNI RAZVOJ.....	40

Jani Kozina in Aljaž Plevnik PROMETNA DOSTOPNOST IN REGIONALIZACIJA SLOVENIJE.....	41
Blaž Komac in Matija Zorn PLAZOVITOST V POMURJU.....	42
Simon Kušar PROSTORSKI POTENCIALI POMURSKE RAZVOJNE REGIJE.....	43
Igor Lipovšek OPISOVALNA, RAZLAGALNA ALI RAZISKOVALNA GEOGRAFIJA V ŠOLI.....	44
Jožef Novak POPLAVNA ZAŠČITA IN UKREPI OB NASTOPU VISOKIH VODA.....	45
Darko Ogrin SPREMINJANJE PODNEBJA V PREKMURJU PO II. SVETOVNI VOJNI.....	46
Branko Pavlin TRG BIVALNIH NEPREMIČNIN V POMURJU 2004–2008.....	47
Mateja Peterka CANKOVA, PRIMER PREOBRAZBE IZ AGRARNEGA V URBANO NASELJE.....	48
Judith Pizzera in Wolfgang Fischer SIMILAR FUTURE CHALLENGES IN REGIONAL DEVELOPMENT IN TWO REGIONS UPPER STYRIA WEST AND POMURJE	49
Anita Polanec GIBANJE ŠTEVILA UČENCEV NA OŠ SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI	50
Marjan Ravbar NALOŽBE IN USTVARJALNOST: GEOGRAFSKA ANALIZA RAZVOJNIH DEJAVNIKOV V POMURJU.....	51
Blaž Repe IZGUBA RODOVITNIH PRSTI POMURJA ZARADI TRAJNIH SPREMEMB RABE TAL.....	52
Tatjana Resnik Planinc, Mojca Ilc in Polona Demšar Mitrovič DANES ZA JUTRI – VLOGA GEOGRAFSKEGA IZOBRAŽEVANJA ZA ZAGOTAVLJANJE TRAJNOSTNE PRIHODNOSTI.....	53
Alenka Sajovic, Iztok Ameršek in Darja Istenič EKOREMEDIACIJE ZA VAROVANJE IN OHRANJANJE VAROVANIH OBMOČIJ V POMURJU.....	54

Jurij Senegačnik AVTOHTONE NARODNE MANJŠINE V EVROPSKIH GEOGRAFSKIH UČBENIKIH ZA NIŽJO STOPNJO SEKUNDARNEGA IZOBRAŽEVANJA.....	55
Eva Slekovec IZVEDBA TERENKEGA DELA V GIMNAZIJSKEM PROGRAMU	56
Miha Staut GEOGRAFIJA SRČNOŽILNIH BOLEZNI V SLOVENIJI: KONVERGENCA Z ZDRAVJEM POVEZANIH KULTURNIH PRAKSA.....	57
Marcela Uršič SKLAD KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN GOZDOV RS KOT DEJAVNIK TRAJNOSTNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA POMURJA.....	58
Katja Vintar Mally, Žiga Rešek, Katarina Trstenjak, Matjaž Budkovič, Žiga Ban in Sabina Žnidarič ZAGATE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V POMURJU.....	59
Tatjana Vokić ROKODELSKE OBRTI – PRILOŽNOSTI ZA REGIONALNI RAZVOJ POMURJA.....	61
Selina Weigl in Wolfgang Fischer INNER PERCEPTION AND REGIONAL IDENTITY AMONG THE YOUTH – A COMPARATIVE TUDY.....	62
Ana Vovk Korže in Danijel Vrhovšek EKOREMEDIACIJE KOT PRILOŽNOST ZA INOVATIVNI REGIONALNI RAZVOJ	63
Danijel Vrhovšek in Ana Vovk Korže EKOREMEDIACIJE POTOKA MOKOŠ.....	64
Jernej Zupančič OB ETNIČNEM IN DRŽAVNEM ROBU NA SLOVENSKEM VZHODU.....	65

GEOGRAFSKA UČNA POT V LOKALNEM OKOLJU

Drago BALAJC

Gimnazija Murska Sobota, Šolsko naselje 12

SI – 9000 Murska Sobota, Slovenija

e-naslov: drago.balajc@guest.arnes.si

Izvleček

Projekt postavitve Geografske učne poti Selo je rezultat partnerstva med gospodarstvom, državo, lokalno skupnostjo, znanstvenimi centri in vzgojno izobraževalnimi inštitucijami; v vseh fazah načrtovanja in izvedbe poti pa je aktivno sodelovalo tudi lokalno prebivalstvo.

V procesu snovanja in izvedbe je bila na učni poti revitalizirana mlaka in z njo pridobljen vodni vir, postavljene so bile meteorološke postaje in informacijske table, učna pot pa pomeni tudi dodatno rekreativno – turistično ponudbo v občini in naselju, ki bo lokalnemu prebivalstvu omogočila dodatni zaslužek.

Osnovni cilj Geografske učne poti Selo je izobraževanje javnosti, predvsem učencev in dijakov. Z uporabo aktivnih metod dela, z neposrednim opazovanjem v naravi ter interdisciplinarnim pristopom učenci spoznavajo delovanje narave, njene zakonitosti ter razumejo procese, ki potekajo v okolju. Izobraževanje javnosti, predvsem pa mladih bo omogočilo globlje razumevanje pomena in odgovornost za ohranjanje okolja ter soodločanje o posegih v prostor.

Ključne besede: geografska učna pot, izobraževanje javnosti, aktivne metode dela, ohranjanje okolja

GEOGRAPHIC EDUCATIONAL TRAIL IN LOCAL ENVIRONMENT

Abstract

The project of setting the Geographic Educational Trail Selo is the result of partnership between economy, state, local community, scientific centers and educational institutions; and in all phases from planning to realization of the trail were actively involved also the local inhabitants.

In the process of planning and realization of this educational trail has been revitalized a pool and thus gained a water source, meteorological stations and information tables have been set, the educational trail also has the meaning of an additional recreational – tourist offer in the municipality and in the village, offering the local inhabitants additional earnings.

The basic aim of Educational Trail Selo is educational for public, mostly pupils and students. With the use of active working methods, indirect observation in nature as well as interdisciplinary approach, pupils can learn about the rules of nature, and understand the processes which take place in the environment. Education of the public, mostly youth, will enable a deeper understanding of the importance and the responsibility to preserve environment as well as increase their involvement in the decisions about the intervention on the environment.

Key words: geographic educational trail, education of public, active working methods, reservation of the environment.

NAČELA IZGRADNJE NABORA KAZALNIKOV TRAJNOSTNEGA RAZVOJA NA LOKALNI RAVNI

Janez BERDAVS

Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Univerza na Primorskem, Garibaldijska 1,

SI – 6000 Koper, Slovenija

e-naslov: janez.berdavs@zrs.upr.si

Izveček

Namen prispevka je prikazati načela izgradnje nabora kazalnikov trajnostnega razvoja na lokalni ravni v Sloveniji. Članek deli proces izgradnje na dve fazi: izbor oblike nabora in kazalnikov ter izbor kazalnikov samih. Poudarek je dan prvemu delu, kjer so predstavljene in primerjane različne oblike naborov in kazalnikov. Na podlagi primerjalne analize je predstavljena oblika nabora, najbolj primerna za namen spremljanja trajnostnega razvoja v slovenskih občinah.

Ključne besede: trajnostni razvoj, spremljanje trajnostnega razvoja, kazalniki.

PRINCIPLES OF CONSTRUCTION OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATOR SET ON LOCAL LEVEL

Abstract

This article presents the principles of construction of the sustainable development indicator set on local level in Slovenia. The article divides the construction process on two phases: selection of a set and indicator type and selection of concrete indicators. Emphasis is given on first phase, which describes different types of sets and indicators. Most appropriate indicator and set form for the purpose of monitoring of sustainable development in Slovenian municipalities is selected on the basis of comparison of various indicator and set types.

Key words: sustainable development, monitoring of sustainable development, indicators.

HIDROGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI POREČJA KOT OSNOVA ZA CELOSTNO UPRAVLJANJE S POREČJEM MURE

Valentina BREČKO GRUBAR

Fakulteta za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem, Titov trg 5,

SI – 6000 Koper, Slovenija

e-naslov: valentina.brecko.grubar@fhs.upr.si

Izvleček

Pri celostnem upravljanju s porečji je poznavanje naravnogeografskih značilnosti porečja osnova za razumevanje dinamike voda in njihove pokrajinske vloge. Za porečje Mure v Sloveniji so značilne nekatere specifične hidrogeografske lastnosti, ki se odražajo v odtočnih značilnostih, vlogi vodnih tokov kot pokrajinotvornem dejavniku in pomenu voda kot naravnega vira okolja. Porečje Mure v Sloveniji obsega hidrogeografsko različna porečja pritokov in podtalnice s prosto gladino na poljih ob Muri. Pomembni naravnogeografski dejavniki, ki vplivajo na hidrogeografske značilnosti porečja so relief, podnebje in geološke značilnosti.

Ključne besede: porečje, hidrogeografske značilnosti, celostno upravljanje z vodnimi viri, Mura.

HYDRO-GEOGRAPHICAL CHARACTERISTICS OF RIVER BASIN AS THE BASIS OF INTEGRATED MANAGEMENT OF THE MURA RIVER BASIN

Abstract

The knowledge of physical-geographical characteristics of river basins is the basis of understanding the dynamics of waters and their role in the landscape in integrated management. Typical of the Mura river basin in Slovenia are some specific hydro-geographical features which are manifest in the runoff characteristics, the significance of water streams as the landscape-forming factor and the significance of waters as the natural source in the environment. The Mura river basin in Slovenia comprises the hydro-geographically diverse river basins of the tributaries and the groundwater with free water table on the plains along the Mura. Landforms, climate and geological features are important physical-geographical factors which exert impact on the hydro-geographical characteristics of the river basin.

Key words: river basin, hydro-geographical characteristics, integral water management, Mura.

PODNEBNE SPREMEMBE SO RAZVOJNA PRILOŽNOST POMURJA

Mitja BRICELJ

Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: mitja.bricelj@gov.si

Izvelek

V zadnjem desetletju je število in obseg izrednih naravnih dogodkov z visoko intenzivnostjo dogajanja močno naraslo. Globalne podnebne spremembe zaznavno vplivajo na spremembo vodnih režimov na regionalni ravni. Zaradi naraščanja višine škod, ki jih povzročajo izredni vremenski dogodki, postajajo podnebne spremembe neprijetna resnica v pokrajinah Slovenije; tudi Pomurju prinašajo spremenjen vodni režim. Zaradi izrazito sektorskih regulacij v preteklosti predstavljata Mura in Murska ravan v celoti močno preobraženo vodno telo površinskih in podzemnih voda. Celoviti pristop s pripravo programa ukrepov za povečanje poplavne varnosti, zmanjševanja škod zaradi suš ter povečane rabe obnovljivih virov predstavlja izjemno razvojno priložnost slovenskega Pomurja – temelji na trajnostno zasnovani rabi, ki pomeni tudi izboljšanje stanja lokalnih vodnih virov. Osnova programa ukrepov pri upravljanju voda je upoštevanje konkretnih lokalnih vodnih razmer ob uporabi metode hidrogeografskega pristopa. Temeljni strukturni ukrep za učinkovito prilagoditev podnebnim spremembam je upočasnitev toka reke Mure in njenih pritokov, kar je mogoče doseči z ekosistemskimi ukrepi, ki bodo povečali poplavno varnost in omogočili razvoj novih, trajnostnih dejavnosti v porečju.

Ključne besede: podnebne spremembe, ekosistemski pristop, celovito upravljanje z vodnimi viri, trajnostno raba, hidrogeografski pristop.

CLIMATE CHANGE AS A DEVELOPMENTAL CHALLENGE FOR POMURJE REGION

Abstract

In the last decade the number of extraordinary nature events is increasing. Global climate change significantly impacts to modification of water regimes on regional level. Because of the increasing level of damages climate change is becoming the fact of unpleasant truth even in Slovenian landscapes; it brings changes to the water regime in Pomurje region, too. Because of the past sector approach the Mura and Mura landscape represent heavy modified water bodies. Integrated approach represents an incredible developmental option for Pomurje region by preparation measure programme for increasing flood protection measures, reducing numbers of droughts damages and enhance the use of renewable sources. It is based on sustainable planning use which means also improving the quality of local water resources. The basic point of measure programme at water management is considering local water circumstances with using the hydrogeographical approach. The basic structural measure for effective adaptation to climate change is slowing down the stream of Mura river. This is possible to achieve with effective measures which will enhance flood security and use of renewable sources.

Key words: climate changes, ecosystem approach, integrated water resources management, sustainable water use, hydrogeographical approach.

VSESTRANSKA UPORABA ELEKTRONSKEGA UČBENIKA GEOGRAFIJA SLOVENIJE IN PRIROČNIKA ZA UČITELJE PRI POUKU GEOGRAFIJE

Slavko BRINOVEC

Mlakarjeva 2b,

SI – 4000 Kranj, Slovenija

e-naslov: slavko.brinovec@guest.arnes.si

Izvleček

Predstavljen je elektronski učbenik Geografija Slovenije in Priročnik, ki učitelja uvaja v njegovo uporabo. Elektronski učbenik je enostaven, omogoča postopnost in je primeren za različno starostno stopnjo učencev. Na dveh primerih je predstavljena njegova uporaba. Učbeniku je dodan program za izdelavo novih kart.

Priročnik prikazuje možnosti rabe učbenika. V njem so priprave na učno uro za različne vrste šol. Poleg učnih ciljev za posamezna poglavja na različnih stopnjah šol je prikazan tudi didaktični postopek obravnave. Na koncu je predlog vaj, s katerimi učenci dokažejo, da posamezne cilje in vsebine tudi obvladajo. Priročnik na koncu opazarja na uporabo kartografije in informacijsko – komunikacijske tehnologije pri pouku. Dodani pa sta še poglavji o nemih kartah pri pouku.

Ključne besede: elektronski učbenik, tematska karta, priročnik, učna priprava, uporaba IKT pri pouku.

MULTI-USE OF ELECTRONIC TEXTBOOK GEOGRAPHY OF SLOVENIA AND MANUAL FOR TEACHERS AT GEOGRAPHY TEACHING

Abstract

Here presented is electronic textbook Geography of Slovenia and Manual which makes the teacher familiar with its use. Electronic textbook is simple, enabling gradually and it is appropriate for different age level of pupils. Its use is illustrated on two cases. The textbook also includes the programme for elaboration of new maps.

The Manual shows the possibility of the textbook application. Here you can find preparation for the lessons for different kinds of schools. Beside the teaching objectives for individual chapters on various levels of schools, also didactic application is demonstrated. At the end there is suggestion of exercises to enable the pupils to prove that they master the contents. The Manual at the end points to the use of cartography and information-communication technology (ICT) at lessons. There are also two chapters about blank maps in the teaching process.

Key words: electronic textbook, thematic map, manual, preparation for the lessons, use of ICT at lessons.

DEMOGRAFSKO – GOSPODARSKI RAZVOJ NASELJA LIPA PO II. SVETOVNI VOJNI

Avgust BUKOVEC

Lipa 1c,

SI – 9231 Beltinci, Slovenija

e-naslov: avgust.bukovec@guest.arnes.si

Povzetek

Naselje Lipa leži v osrednjem delu Dolinskega, jugovzhodno od Beltinec. Lipa spada med demografsko ogrožena naselja. Vrhunec v razvoju je dosegla v 80-ih letih prejšnjega stoletja. Večina vaščanov je bila delno specializirana v pridelavo jedilnega krompirja, katerega pridelava je prinašala dober zaslužek. Strojna oprema kmetij je bila primerjalno s sosednjimi vasmi nadpovprečna, gradili in obnavljali so hleve in stanovanjska poslopja. Po osamosvojitvi je zaradi izgube tržišča prišlo najprej do spremembe v pridelavi poljščin. Kmetije več niso zmogle pridelati dovolj velikih količin pridelkov ustrezne kakovosti, zato na trgu več niso bile konkurenčne. Posledično so številna gospodinjstva opustila kmetovanje in dala zemljo v najem. Mladi in izobraženi vas zapuščajo, vedno več hiš je praznih, individualnega zaposlovanja ni.

Ključne besede: naselje Lipa, Dolinsko, deagrarnizacija, depopulacija, gospodarstvo, demografija.

DEMOGRAPHIC - ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE VILLAGE LIPA AFTER WORLD WAR 2

Abstract

Lipa lies in the middle of Dolinsko, south-east of Beltinci. It belongs to demographically endangered settlements. Its peak in the development lies in the 80s of the previous century. The most of its inhabitants were partially specialized in the production of potatoes, whose harvest meant good earnings. Mechanical equipment on the farms was above average when compared to the neighboring villages, the inhabitants build and renovated stables and dwellings. After the attainment of independence a change happened in the production of culture because of the loss of market. Small farmers could no longer produce enough harvest of suitable quality and were thus no longer competitive on the market. Thus numerous small framers have given up working on farms and now rent their lands. Young and educated people are leaving the village. The number of vacant houses is increasing. There is no individual employment.

Key words: the settlement Lipa, Dolinsko, deagrarnization, depopulation, economics, demography.

PRIKAZ POKRAJINE S POMOČJO GEOGRAFSKE PANORAME NA PRIMERU SERDIŠKEGA IN SOTINSKEGA BREGA

Rok CIGLIČ

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: rok.ciglic@zrc-sazu.si

Klemen GOSTIČ

Dražgoška 22,
SI – 1117 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: klemen.gostic@gmail.com

Petra GOSTINČAR

Ulica Jožeta Kopitarja 58,
SI – 1351 Brezovica
e-naslov: petra.go@gmail.com

Anita ŽALIK

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 58,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: anita.zalik@gov.si

Izvleček

Različni grafični prikazi nam omogočajo kvalitetnejše prepoznavanje pokrajine. V prispevku predstavljamo geografsko panoramo kot enega izmed uporabnih načinov prikazovanja pokrajine. Sestavljajo jo fotografija in pripadajoče skice, ki prikazujejo naravne- in družbenogeografske dejavnike ter njihovo součinkovanje v pokrajini. Predstavljeni so tudi različni načini izdelave geografske panorame in njena uporabnost v pedagoškem procesu. Kot primer je podrobneje prikazana geografska panorama Serdiškega in Sotinskega brega, narejena na 10. geografsko-raziskovalnem taboru na Goričkem (2006).

Ključne besede: regionalna geografija, geografska metodologija, učne metode, geografski tabor, geografska panorama, Goričko.

PRESENTATION OF LANDSCAPE WITH GEOGRAPHICAL PANORAMA ON THE EXAMPLE OF SREDIŠKI AND SOTINSKI BREG

Abstract

Various graphical presentations enable us to recognize elements of a certain landscape in a much better way. In this article a geographical panorama as one of useful ways of displaying landscape is presented. A geographical panorama consists of a photography and some sketches which present both physical and socialgeographical factors and their interactions in the landscape. Different ways of creating a geographical panorama and its use in pedagogical process are presented. As an example a geographical panorama of Serdiški and Sotinski breg, which was made during 10. Geographical–research camp in Goričko (2006), is presented.

Keywords: regional geography, geographical methodology, teaching methods, geographical camp, geographical panorama, Goričko.

KMETIJSTVO V POMURJU DANES IN JUTRI

Tomaž CUNDER

Kmetijski inštitut Slovenije, Hacquetova 17,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: tomaz.cunder@kis.si

Izveček

Nujnost posebne pozornosti pri obravnavanju in spodbujanju kmetijstva v Pomurju izhaja iz dejstva, da je to iz strateškega vidika najpomembnejše območje za proizvodnjo hrane v Sloveniji. Kmetijska gospodarstva te regije obdelujejo skoraj 13 % vseh kmetijskih zemljišč v Sloveniji in redijo skoraj 12 % vse živine. Žitnica države pridelava skoraj polovico vse pšenice in skoraj tretjino vse koruze v Sloveniji. Zaradi prostorske razširjenosti kmetijstva in intenzivnosti pridelave je pritisk te gospodarske panoge na okolje velik in stalen. Tako kot za celotno slovensko kmetijstvo je tudi za kmetijstvo v Pomurju značilno, da se pogloblja protislovnost med socioekonomsko in zemljiško strukturo na podeželju.

Ključne besede: naravne razmere, raba zemljišč, kmetijska pridelava, struktura kmetijskih gospodarstev, razvojni trendi, Pomurje.

AGRICULTURE IN POMURJE REGION TODAY AND TOMOROW

Abstract

The necessity of paying special attention to the dealing with and the stimulation of agriculture in Pomurje follows from the fact that, from the strategic point of view, this is the most important area suitable for food production in Slovenia. Agricultural holdings of this region cultivate almost 13 % of all agricultural land in Slovenia and raise almost 12 % of all the livestock. The granary of the country produces almost one half of the total wheat yield and almost one third of maize in Slovenia. Due to spatial spreading of agriculture and production intensity, the pressure of this economy line on the environment is severe by itself. Similar to the entire Slovene agriculture the Pomurje agriculture is characterised by its getting deeper and deeper into the contradiction between the socio-economic and land structure in the rural area.

Key words: natural conditions, land use, agricultural production, structure of agricultural holdings, developmental/development trends, Pomurje region.

VLOGA NASELIJ V POSELITVENEM SISTEMU POMURJA

Andrej ČERNE

doktor geografskih znanosti, redni profesor

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za geografijo, Aškerčeva 2,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: andrej.cerne@guest.arnes.si

Simon KUŠAR

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za geografijo, Aškerčeva 2,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: simon.kusar@ff.uni-lj.si

Izvleček

Članek je namenjen prikazu kategorizacije naselij kot metodološkega pristopa pri opredeljevanju vloge naselij v poselitvenem sistemu. V članku so prikazani rezultati kategorizacije za Pomursko statistično regijo. S kategorizacijo smo ocenili vlogo naselij v regionalnem poselitvenem sistemu Pomurja.

Ključne besede: Kategorizacija naselij, urbani sistem, centralna naselja, vplivna območja, Pomurska statistična regija.

THE ROLE OF SETTLEMENTS IN THE SETTLEMENT SYSTEM OF POMURJE REGION

Abstract

The article presents categorisation of settlements as a methodological approach to the definition of the role of settlements in the settlement system. The article brings results of categorization for Pomurska statistical region. This was the basis for the evaluation of the role of settlements in the regional settlement system of Pomurje region.

Key words: Categorization of settlements, urban system, central places, gravitation areas, Pomurska statistical region.

GEOGRAFSKI IZZIVI VZHODNEGA DELA SLOVENSkih GORIC

Franc ČUŠ

Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer

Prešernova ulica 34,

SI – 9249 Ljutomer, Slovenija

e-naslov: franc.cus@guest.arnes.si

Izveček

Slovenske gorice so po površini največje slovensko gričevje in ena najbolj individualiziranih pokrajin na Slovenskem. Ena od možnih delitev tega gričevja je delitev na zahodne in vzhodne Slovenske gorice, za slednje se uporablja tudi oznaka Prlekija. V preteklosti so regijo zaznamovale naslednje značilnosti: vinorodna pokrajina, obrobna lega, gospodarska zaostalost in depopulacija. V samem gričevju razen Lenarta ni nastalo nobeno mestno naselje oziroma zaposlitveno središče, zato so ljudje zaposlitev iskali v mestih na obrobju. Določeni procesi v obdobju po osamosvojitvi Slovenije so regijo, predvsem pa njene prebivalce, postavili pred nove izzive: padec meja s sosednjimi državami, izgradnja avtocestne povezave, ki deli Slovenske gorice na dvoje, tržno usmerjeno vinogradništvo, kulturno-zgodovinske posebnosti, zanimive za turiste, in ohranjanje vedenja prebivalstva o **sonaravnem bivanju** (???naravnem sobivanju) z okoljem, v katerem živijo.

Ključne besede: geografski izzivi, agrarna preteklost, prometna povezanost, tržno kmetijstvo, turistična ponudba.

GEOGRAPHICAL CHALLENGES OF THE EASTERN PART OF SLOVENSKE GORICE

Abstract

Slovenske gorice is one of the largest hilly territories and at the same time one of the most distinctive regions of Slovenia. The region can be divided into the Western Slovenske gorice and the Eastern Slovenske gorice, the latter is often called Prlekija. In the past, the region was influenced by the following characteristics: a wine-growing area, a peripheral position, economic backwardness and depopulation. No town or employment centre was established inside the region with the exception of Lenart, which forced local people to find work in the peripheral towns. In the period after Slovenia gained independence in 1991, the region, and especially its inhabitants, have faced new challenges introduced by certain processes: the fall of the borders with the neighbouring countries, the building of a motorway, which divides Slovenske Gorice into two parts, trade-oriented wine growing, special cultural and historical characteristics, which are interesting to tourists, and the maintaining of the inhabitants' knowledge of the **co-natural existence** (???natural coexistence) with the environment in which they live.

Key words: geographical challenges, agrarian past, transportation connections, trade agriculture, tourist offer

GEOGRAFSKA UČNA POT SELO – PRILOŽNOST ZA RAZISKOVANJE IN UČENJE

Suzana DEUTSCH

Ratkovci 23,

SI – 9207 Prosenjakovci, Slovenija

e-naslov: suzana.deutsch@siol.net

Izvleček

»Ne daj mi ribe, nauči me loviti jo.« - pravi stari kitajski pregovor. Geografija je učni predmet, pri katerem to navodilo lahko v celoti zasledujemo in nasvet tudi uresničimo. Če želimo geografska znanja približati učencem in dijakom v vseh starostnih obdobjih, jih peljimo v naravo, dajmo jim orodja, pripomočke in navodila za raziskovanje, merjenje, analiziranje; naučimo jih opazovati in videti dogajanja v njihovi neposredni bližini. S pomočjo raziskovalnih metod učenci in dijaki pridobijo trajno znanje, ki ga znajo v življenju koristno uporabiti. V prispevku bom predstavila geografsko učno pot Selo, ki je nastala v sodelovanju Društva geografov Pomurja, občine Moravske Toplice, Filozofske fakultete Maribor in Osnovne šole Fokovci. Omenjena geografska učna pot je dolga 3 km, ima 16 postaj, ki so vse opremljene z informacijskimi tablamami. Pot omogoča interdisciplinarno spoznavanje dela Goričkega.

Ključne besede: geografska učna pot, medpredmetno povezovanje, interdisciplinarni pouk, terensko delo.

GEOGRAPHICAL LEARNING PATH SELO – RESEARCH AND LEARNING OPPORTUNITY

Abstract

"Give a man a fish and you feed him for a day. Teach a man to fish and you feed him for a lifetime." says an old Chinese proverb. Geography is the school subject where this instruction can be fully followed and the advice realized too. If we want to bring geographical knowledge closer to primary and secondary school students of all ages, we should take them into nature, give them the tools, instruments and instructions for research, measurement, analysis; we should teach them how to observe and see what is happening in their immediate vicinity. While using research methods, pupils and students can namely gain permanent knowledge, which can among other things also be of good use later in their lives. In this article I will present geographical instructional pathway Selo, which is a result of cooperation between the society of geographers of Pomurje Društvo geografov Pomurja, the municipality of Moravske Toplice, The Faculty of Arts in Maribor and The Primary School in Fokovci. The mentioned geographical pathway is 3 kilometres long, it has got 16 stops equipped by information boards. The pathway enables interdisciplinary study of a part of Goričko.

Key words: geographical instructional pathway, interdisciplinary lessons, field work.

TERASE JERUZALEMSKIH GORIC KOT KRAJINSKA VREDNOTA

Bojan ERHARTIČ

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka 13,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: bojaner@zrc-sazu.si

Izvleček

Prispevek obravnava nekatera neskladja v sistemu varstva narave na Slovenskem. Kljub 43 krajinskim parkom in 15 000 naravnim vrednotam, kolikor jih imamo v Sloveniji, ni med njimi niti ene krajinske vrednote. Upravičeno lahko postavimo vprašanje, kaj so potemtakem alpski pašniki, belokranjski steljniki ali vinorodne terase Slovenskih gorice.

V prispevku skušamo prikazati stvarnost pojma krajinska vrednota ter ga predstaviti na primeru terasiranih vinogradov Jeruzalemskih gorice.

Ključne besede: geografija, varstvo narave, naravne vrednote, krajinske vrednote, krajinski park, Jeruzalemske gorice, vinorodne terase.

THE TERRACES OF JERUZALEMSKE GORICE AS A VALUABLE LANDSCAPE FEATURE

Abstract

The article discusses some discrepancies in the Slovenian nature conservation system. Despite 43 landscape parks and 15.000 valuable natural features in Slovenia there is not a single valuable landscape feature among them. Therefore we can reasonably debate the status of alpine pastures, the cultural landscape of Bela Krajina or vineyard terraces of Jeruzalemske gorice. The article intends to conceptualize the term valuable landscape feature and elaborate it on the example of Jeruzalemske gorice vineyard terraces.

Keywords: geography, nature conservation, valuable natural features, valuable landscape features, landscape park, Jeruzalemske gorice, wine-growing terraces.

KAKŠNE MOŽNOSTI ZA USTVARJALNOST NUDI POUK GEOGRAFIJE?

Tatjana FERJAN

Srednja trgovska šola, Streliška 19,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: ilonka.ferjan@mf.uni-lj.si

Izvleček

Sestavek prikazuje možnosti za ustvarjalnost v učnem procesu. Prikaže tri modele, ki omogočajo učencu različne stopnje ustvarjalnosti. Prvi model daje učencu majhne možnosti za ustvarjalnost, v drugem modelu so učenci bolj samostojni kot v prvem, toda tretji model daje učencem široke možnosti za njihovo ustvarjalnost. Učitelj nudi enake možnosti pri delu vsem učencem, a nadarjeni učenci dosegajo boljše rezultate. Ustvarjalnost je želja vsakega učenca. Spoznavanje okolja pri geografiji ima še dodatno pomembno vlogo pri ustvarjalnosti učencev.

Ključne besede: ustvarjalnost, raziskovalno učenje, modeli pouka, nadarjeni učenci.

THE KINDS OF POSSIBILITIES FOR INNOVATION IN GEOGRAPHIC LEARNING

Abstract

The following study presents a detailed process of innovation in geographic learning. In this study three levels of learning are presented. In the first model the students have only a few opportunities for their innovation. In the second model there are more independant then in the first but the third model gives to students wide possibilities for their innovations. In the innovation process the teacher gives always the same opportunities for all students but the gifted students are more successful then the others. The innovation is a wish of every student. The invironmental learning plays also a crucial role for innovation process at the geographic learning.

Key words: innovation, research learning, models of learning, gifted students.

ZNAČILNOSTI VODNEGA CIKLA V POMURJU

Peter FRANTAR

Agencija Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1B

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: peter.frantar@gov.si

Izveček

Slovensko Pomurje je del Črnomskega povodja. Brez Mure je najmanj vodnata regija v Sloveniji. Glavni bilančni elementi Pomurja v obdobju 1971-2000 – padavine, izhlapevanje in odtok imajo najnižje vrednosti v Sloveniji. Na postajah državnega hidrološkega monitoringa Agencije RS za okolje sta predstavljena hidrološka parametra pretok in temperatura površinskih vodotokov, od katerih predstavljamo glavne značilnosti: pretočni režim, trende pretokov in režim temperature vode.

Ključne besede: vodna bilanca, padavine, izhlapevanje, odtok, pretok, temperatura vode, Pomurje.

WATER CYCLE CHARACTERISTICS OF THE POMURJE REGION

Abstract

Slovenian part of Pomurje region (Mura River Basin) is part of the Black Sea. Without the Mura River it has the least water in Slovenia. Main water balance elements in the period 1971-2000 – precipitation, evapotranspiration and runoff have the lowest values in Slovenia. We present the hydrological parameters runoff and water temperatures main characteristics: river flow regime, river flow trends and river water temperature regime on 3 water gauging stations in the region.

Keywords: water balance, precipitation, evapotranspiration, runoff, discharge, water temperature, Mura river basin.

ODZIV PREBIVALCEV MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA NA IZBOLJŠAVE V JAVNEM POTNIŠKEM PROMETU

Matej GABROVEC

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: matej@zrc-sazu.si

Marjan LEP

Fakulteta za gradbeništvo Univerze v Mariboru, Smetanova 17,
SI – 2000 Maribor, Slovenija
e-naslov: lep@uni-mb.si

Beno MESAREC

Fakulteta za gradbeništvo Univerze v Mariboru, Smetanova 17,
SI – 2000 Maribor, Slovenija
e-naslov: beno.mesarec@uni-mb.si

Izvleček

V Sloveniji je v zadnjem desetletju značilen stalen upad povpraševanja in ponudbe javnega potniškega prometa. Med letoma 1991 in 2002 je po podatkih popisov prebivalstva delež uporabnikov javnega potniškega prometa med dnevnimi vozači na delo padel s 46 na 10 %. Posamezne lokalne skupnosti so se na ta negativen trend uporabe javnega prevoza odzvale z izboljšanjem ponudbe in/ali pocenitvijo javnega prevoza na svojem območju. V okviru mednarodnega projekta REDECON se je na območju Mestne občine Murska Sobota na posameznih linijah izvajal pilotni projekt izboljšave javnega potniškega prometa. V prispevku prikazujemo odziv prebivalcev na izboljšano ponudbo javnega potniškega prometa.

Ključne besede: dnevna mobilnost, javni potniški promet, Prekmurje.

RESPONSE OF THE INHABITANTS OF THE MURSKA SOBOTA CITY MUNICIPALITY TO THE IMPROVEMENTS IN THE PUBLIC PASSENGER TRANSPORT

Abstract

Public passenger transport in the Republic of Slovenia is characterized by the fact that both supply and demand have been more or less steeply declining for the last 10 years. According to population censuses in 1991 and 2002 the share of public passenger transport users decreased from 46 to 10 %. In the last few years, individual local communities took several measures in order to make public passenger transport more attractive. Some of them decided on subsidized tickets or even free public transport, while others improved the offer of public transport by increasing the number of bus drives or even by introducing new bus routes. Within the framework of the international project REDECON, in 2007 the offer of public transport was improved on the suburban bus routes in the city municipality of Murska Sobota. The effects of these municipal steps were analysed by means of counting and interviewing the passengers.

Key words: Daily mobility, Public passenger transport, Prekmurje.

CELOSTEN POGLED NA VODE POREČJA MURE IN UPRAVLJANJA Z NJIMI

Lidija GLOBEVNIK

Inštitut za vode Republike Slovenije, Hajdrihova 28c,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: lidija.globevnik@izvrs.si

Izvelek

Slovenski del porečja reke Mure je velik 1.393 km². Posledica urbanizacije in velik delež kmetijskih površin povzroča prekomerne vsebnosti hranil v vodi in pomembne hidromorfološke obremenitve na večini vodnih teles. Tako se je gladina podzemne vode med leti 1980 in 1995 znižala za 20 do 25 cm, od začetka 20. stoletja do danes pa do 2 m. Problemi nižanja nivojev podzemne vode v aluvialnih vodonosnikih reke Mure v Sloveniji in krčenja vodnih in obvodnih habitatov v prostoru reke Mure v Sloveniji v Avstriji v zadnjih 200 letih. Manj dogodkov, ko se pojavljajo visoki pretoki in krajše trajajoče poplave ter daljše suše, kažejo na spremenjen odtočni hidrološki režim. Rečni prostor reke Mure v Sloveniji se je zmanjšal za 35 %, skupna dolžina ohranjenih rečnih rokavov glede na leto 1954 za 70 %. Ohranitev zalog podzemne vode v vodonosnikih Mure in ugodnih ekoloških dejavnikov za obstoj vodnih in obvodnih habitatov v rečnem prostoru Mure je odvisna predvsem od dejstva, da je v tleh poplavnega prostora reke stalno prisotna voda, rečni rokavi vodnati, mrtvice pa pogosteje omočene.

Ključne besede: upravljanje z vodami, reka Mura, hidromorfološki procesi, varstvo voda, rečni koridor, poplavna ogroženost, zadrževanje voda, podzemna voda, vodna direktiva.

INTEGRATED VIEW ON WATERS OF THE MURA RIVER CATCHMENT IN SLOVENIA AND BACKGROUND FOR THEIR MANAGEMENT

Abstract

Slovenian part of the Mura river catchment covers 1.393 km². The consequences of urbanisation and the high share of arable land cause excessive nutrient content in the water and significant hydromorphological pressures on the majority of water bodies. During 1980 and 1995, the groundwater level fell by about 20 to 25 cm, and no less than by 2 m from the beginning of the 20th century till the present day. The problems of groundwater level lowering in alluvial aquifers of the Mura river in Slovenia and shrinking of riparian and water habitats in the area of the Mura in Slovenia have arisen as a result of major land-use changes in its entire catchment in the last two centuries in Slovenia and Austria. The fewer events, when high flow rates are noted, as well as floods of shorter duration and longer periods of drought show a changed drainage regime. The Mura's riverine territory in Slovenia has been reduced by 35 %, whereas the total length of surviving backwaters has been shortened by 70 % in comparison with the year 1954. The preservation of groundwater supplies in the Mura's aquifers and favourable ecological factors for the survival of riparian and water habitats in the Mura catchment depend primarily on whether water will remain permanently present in the river's floodplain soils and whether the backwaters and oxbows will manage to retain its water in the years to come.

Key words: water management, the Mura river, hydromorphological processes, water protection, river corridor, flood risk, water retention, groundwater, Water Framework Directive.

KRAJINSKI PARK GORIČKO: OMEJITVE IN MOŽNOSTI ZA RAZVOJ ZAVAROVANEGA OBMOČJA

Petra GOSTINČAR

Ulica Jožeta Kopitarja 58,
SI – 1351 Brezovica, Slovenija
e-naslov: petra.go@gmail.com

Boštjan JEREBIC

Mostje 63,
SI – 9220 Lendava, Slovenija
e-naslov: bostjan.jerebic@yahoo.com

Jani KOZINA

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Trnovski pristan 2,
SI – 1127 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: jani.kozina@gmail.com

Barbara LAMPIČ

Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: barbara.lampic@ff.uni-lj.si

Karmen PETERNELJ

Zalog 4,
SI – 6230 Postojna, Slovenija
e-naslov: karmen.peternelj@gmail.com

Jernej TIRAN

Čopova 5,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: nejc_tiran@planet.si

Izvleček

Leta 2003 ustanovljen Krajinski park Goričko se uvršča med najmlajša zavarovana območja v Sloveniji, po svoji površini pa je takoj za Triglavskim narodnim parkom največje širše zavarovano območje. Prav zavarovanje kot ukrep varstva narave lahko za Goričko predstavlja novo razvojno perspektivo.

V prispevku smo na podlagi rezultatov terenskega anketiranja domačinov in obiskovalcev ovrednotili ključne razvojne priložnosti, ugotavljali že aktivirane pa tudi še neizkoriščene možnosti za trajnostni razvoj celotnega območja.

Ključne besede: Zavarovana območja, razvojni potenciali, omejitve razvoja, vloga domačinov, regionalni razvoj, Krajinski park Goričko.

GORIČKO LANDSCAPE PARK: OBSTACLES AND OPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT OF PROTECTED AREA

Abstract

Goričko Landscape park, which was established in 2003, is one of the youngest and one of the biggest protected areas in Slovenia. The protection of this area itself could represent a potential for development.

A survey among the local people and tourists was carried out in Goričko Landscape park. In this article potentials for development and sustainable development, basing on the results of the survey, are described and evaluated.

Key words: Protected areas, potentials for development, limitations of development, local initiative, regional development, Goričko Landscape park.

SOCIALNI PROSTOR MLADIH V MURSKI SOBOTI

Natalija GOSTONJ

Nemčavci 9,

SI – 9000 Murska Sobota, Slovenija

e-naslov: natalijagostonj@gmail.com

Povzetek

Socialna skupina mladih ima specifične življenjske potrebe in navade, ki se razlikujejo od potreb starejše populacije. Združujejo se v določenih delih mesta, kar prostor diferencira. Cilj članka je spoznati diferenciranost socialnega prostora mesta Murska Sobota in razmere, v kakršnih živijo in delujejo mladi. V ospredju zanimanja so območja, kjer mladi zadovoljujejo svoje potrebe, predvsem pa tista, kjer preživljajo prosti čas in se najpogosteje zadržujejo. Opredeljena so kot območja oskrbe, območja izobraževanja, območja zabave in območja rekreacije. Socialni prostor mladih v Murski Soboti je mestno središče, severovzhodno in severozahodno obrobje mesta, okolica izobraževalnih ustanov in bližnja okolica mesta.

Ključne besede: mesto, Murska Sobota, socialni prostor, socialna skupina, prosti čas, socialna struktura.

SOCIAL AREA OF YOUTH IN MURSKA SOBOTA

Abstract

The social group of young people has specific needs and habits of life that differ from the needs of the elderly population is different. They come together in certain neighborhoods, that makes the space different. The target of the article is the differentiation of the social area of the city and know the circumstances in which youth live and work. In the foreground of interest are the areas where the youth meet their needs, especially those where they spend their leisure time and are most often resides. They are as sites of care, education and entertainment provided. The social area of the youth in Murska Sobota is the center of the northeastern and northwestern suburbs, the area of educational institutions and the nearby surroundings of the city.

Key words: the city, Murska Sobota, the social area, the social group, leisure time, the social structure.

NARAVNO IN SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA V POMURJU PO LETU 2000

Uroš HORVAT

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, Koroška cesta 160,
SI – 2000 Maribor, Slovenija

e-naslov: uros.horvat@uni-mb.si

Izvleček

Avtor obravnava naravno in selitveno gibanje prebivalstva v Pomurju, ki je po večini kazalnikov ena izmed demografsko najbolj ogroženih regij v Sloveniji. Po letu 2000 se je število prebivalcev v regiji zmanjšalo za 3 491 oseb (oziroma za 3,5 ‰ na leto); večina zaradi negativnega naravnega prirasta. Med 26 občinami beležita povečanje števila prebivalstva le dve občini. Goričko je specifično območje v Pomurju z najintenzivnejšo depopulacijo. Ta je v zadnjem obdobju prisotna v celotni regiji; tudi v občinah z mestnim prebivalstvom.

Ključne besede: naravni prirast, migracije, depopulacija, demografsko ogrožena območja, Goričko, Pomurje.

NATURAL INCREASE AND MIGRATION RATE OF THE POPULATION IN THE POMURJE REGION AFTER YEAR 2000

Abstract

Author presents natural increase and migration rate of the population in the Pomurje region, which is one of the most demographically endangered regions in Slovenia. After year 2000, the number of inhabitants in the region decreased by 3491 inhabitants (-3,5 ‰ per year), mostly caused by negative natural increase rate. Only in two municipalities out of 26 the number of inhabitants increased. Goričko is a area in the Pomurje region with the most intensive depopulation, which is obvious in Pomurje in general and, in the last period, also in the municipalities with urban population.

Key words: natural increase, migration rate, depopulation, demographically endangered region, Goričko, Pomurje.

STRUKTURA ROMSKIH NASELIJ V PREKMURJU S POUDARKOM NA INFRASTRUKTURNI OPREMLJENOSTI

Robert IVANC

Tkalska 43,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: ivancrobi@gmail.com

Izveček

V prispevku želimo osvetliti tiste vidike, zaradi katerih še vedno govorimo o problematiki romskih naselij. Predstavil bom nova dejstva o bivalnih razmerah romskih naselij na območju Prekmurja, ki postavljajo doseganje družbeno-geografske značilnosti o njih v drugačno luč. Geografsko proučevanje je doslej namenilo premalo pozornosti razpravi o bivalnih razmerah v romskih naseljih v Prekmurju, pa tudi v Sloveniji, lahko pa k razpravi veliko pripomore.

Ključne besede: družbena geografija, demogeografija, geografija naselij, Romi, bivalne razmere, Prekmurje.

STRUCTURE OF ROMANY SETTLEMENTS IN PREKMURJE REGION AND THEIR BASIC INFRASTRUCTURE

Abstract

In this article I would like to show reasons why we still speak about problems of Romany settlements. I will present new facts about living conditions in Romany settlements in Prekmurje region that shed different light on the perceived social-geographical characteristics. By now, geographical analyses emphasized the debate on living conditions too little. It could, on the contrary, contribute substantially, as in Prekmurje region so in Slovenia.

Key words: Social geography, population geography Romany settlements, living conditions, Prekmurje region.

DEMOGRAFSKA SLIKA POMURJA V PROSTORU IN ČASU

Aleksander JAKOŠ

Celovška 83,

SI - 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: aleksander.jakos@uirs.si

Izvleček

Referat najprej predstavi sedanji demografski položaj v Evropi in Sloveniji, predvsem kot posledico zniževanja rodnosti, ki nas je privedla pod demografski prag. Narejen je kratek pregled dosedanjega demografskega razvoja Pomurja. Pomurje je bilo dolgo tradicionalno območje odseljavanja, v zadnjem času pa je glavni razlog nazadovanja števila prebivalcev negativni naravni prirast.

Narejena je projekcija prebivalstva po naravni rasti, ki pokaže vse negativne posledice prenizke celotne rodnosti žensk (1,31), ki je daleč pod vrednostjo, ki še zagotavlja enostavno obnavljanje števila prebivalcev (2,07). Problem predstavlja tudi neugodna starostna sestava prebivalstva (demografski potencial), ki bo še povečala razkorak med številom umrlih in rojenih zaradi številčnih starejših generacij in vedno manjšega števila žensk v rodni dobi.

Ključne besede: Evropa, Slovenija, Pomurje, demografski razvoj, rodnost, demografski prag, demografski potencial, demogeografija.

POMURJE DEMOGRAPHIC IMAGE IN SPACE AND TIME

Abstract

Recent demographic situation in Europe and Slovenia is presented especially according to fertility decline that lead population under demographic threshold. Brief overview of past demographic changes in Pomurje region was done. Pomurje used to be traditional emigration area but in the last decade number of population is declining due to natural decrease.

Population projection by natural growth shows all negative consequences of low total fertility rate (1,31) which is under the value that would enable population stagnation (2,07). Bad population age structure (demographic potential) will cause further population decrease because of very numerous older generations and decreasing number of women in fertility age period.

Key words: Europe, Slovenia, Pomurje region, demographic development, fertility, demographic threshold, demographic potential, demogeography.

ROMI IN PREKMURJE: SPREMEMBE V ETNO-DEMOGRAFSKI STRUKTURI PO LETU 1991

Damir JOSIPOVIČ

Inštitut za narodnostna vprašanja, Erjavčeva 26,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: damir.josipovic@guest.arnes.si

Izvleček

Prekmurje je ena od najbolj zanimivih etnično pluralnih slovenskih regij. Poleg prisotnosti drugih manjšin poseben pečat Prekmurju dajeta dve ustavno zaščiteni manjšini – Madžari in Romi. Namen prispevka je prikazati spremembe v etnično-demografski strukturi v Prekmurju po osamosvojitvi Slovenije, opredeliti vzroke sprememb in poiskati mesto romske skupnosti znotraj teh sprememb.

Ključne besede: Romi, Prekmurje, demogeografija, etničnost, jezik, Slovenija.

ROMANY POPULATION IN PREKMURJE: ETHNO-DEMOGRAPHICAL CHANGES AFTER 1991

Abstract

Prekmurje region is one of the most prominent ethnically diverse regions of Slovenia. Along with various other ethnic groups, Romany and Hungarian populations are the ethnic hallmarks of the region. The contribution evaluates changes in ethno-demographical structure of Prekmurje region after the independence of Slovenia with special regard to Romany population.

Key words: Roma, Romany, Prekmurje region, demography, ethnicity, language, Slovenia.

VODNA UČNA POT MOKOŠ

Evelina KATALINIČ

Ekonomška šola Murska Sobota, Noršinska ulica 13,

SI – 9000 Murska Sobota, Slovenija

e-naslov: evelina.katalinic@gmail.com

Povzetek

Vodna učna pot Mokoš je didaktično zasnovana pot ob nižinskem vodotoku Mokoš, ki se nahaja v severovzhodni Sloveniji. Pot je dolga 10 kilometrov, vsebuje 5 opazovalnih točk in se razprostira od naselja Gederovci do naselja Bakovci. Opazovalne točke so z vidika prostorske raznolikosti pestre, ker se na vsaki opazovalni točki prepletajo številni naravnogeografski in družbeno geografski elementi. Učenci imajo na učni poti možnost spoznati naravni in preoblikovani ekosistem. To jim daje možnost prepoznavanja šibkih in močnejših vplivov človeka na okolje. Sporočilna moč vodne učne poti se kaže v tipičnosti pokrajine.

Učna pot je priložnost za izobraževanje v okolju, o okolju in za okolje in obsega kognitivna in procesna kurikularna znanja, ki se manifestirajo s hojo po učni poti. Okolje je neke vrste naravni laboratorij, zato v njem izobraževanje poteka kot izkustveno učenje, pri čemer si učenci pridobivajo lastne opazovalne, eksperimentalne in komunikacijske izkušnje ob izvajanju terenskih nalog. Kot izobraževanje o okolju predstavlja učna pot priložnost za razvijanje vrednot, stališč in odgovornega ravnanja z vodotokom ter preostalimi elementi okolja, kar ustreza potrebam medpredmetnega okoljskega izobraževanja. Učna pot ima holističen pristop, je problemsko naravnana, proaktivna (usmerjena v prihodnost), izkustvena in zasnovana na vrednotah, ki omogočajo trajnostni razvoj.

Ključne besede: vodna učna pot, medpredmetno povezovanje, trajnostni razvoj.

TEACHING WATERWAY

Abstract

Teaching waterway is didactically projected way by the lowland stream Mokoš, which occurs in northeast Slovenia. The teaching waterway is 10 km long, it contains 5 observation points which range from settlement Gederovci to settlement Bakovci. Observation points are out of sight space diversity variegated, because natural geographic and social geographic elements interweave on each observation point. Along the waterway pupils have the possibility to know natural and transforming ecosystem. This gives them possibility to recognize weaker and stronger influences on environment. Message power of teaching waterway is showing in landscape typicalness.

Teaching waterway is an opportunity for education in environment, about environment and for environment and includes cognitive and processual curriculum knowledge, that manifestate through walking along the teaching waterway. Environment is some kind of natural laboratory, therefore education in it takes place as kind of empirical education, where pupils acquire their own observationally, experimental and communicate experience by execution of field exercises. As education about environment teaching waterway represents opportunity for development worths, points of view and responsible treatment with stream and others environmental elements, what correspond necessity of intersubject linking. Waterway has holicistic accession, is problematic adjusted, proactiv, empirical and project on worth, which enables sustainable development.

Key words: teaching waterway, intersubject linking, sustainable development.

OGROŽENOST POMURJA ZARADI POJAVA SUŠE

Tatjana KIKEC

Ul. Juša Kramarja 19,
SI – 9000 Murska Sobota, Slovenija
e-naslov: tatjana.kikec@gmail.com

Izvleček

Podnebne spremembe so realnost 21. stoletja in ena izmed njihovih posledic je tudi pogostejši pojav suše. Pojav pa ni le vse pogostejši, temveč zajema tudi vse ekstremnejše dimenzije, kar povzroča precejšnjo gospodarsko škodo. Pomurje prejema med slovenskimi pokrajinami najmanjše količine padavin, njihova velika spremenljivost ter neugodna razporeditev preko leta pa sta poglobitna vzroka za pojav suše. Na njen pojav pa vplivajo še številni drugi dejavniki, kot so litološka podlaga, reliefna izoblikovanost, pedološke in hidrološke značilnosti idr.; pogosto pa je prav človek tisti, ki z neprimerno rabo tal, nepravilno obdelavo kmetijskih zemljišč ter z neustreznim izborom kultur posledice pojava samo še poveča. Rezultat součinkovanja naštetih dejavnikov so območja, ki so različno ogrožena zaradi pojava suše. Njihova opredelitev pomeni pomemben korak k možnim prilagoditvam pojavu in s tem k zmanjšanju škode.

Ključne besede: fizična geografija, suša, Pomurje, klimatske spremembe, dejavniki suše, vodna bilanca, posledice suše.

POMURJE REGION THREATENED BY DROUGHT

Abstract

Climatic changes are the reality of the 21st century and one of their consequences is more and more frequent appearance of drought. Drought is not only more and more frequent; it is also of increasing extreme dimensions causing great economic damage. Among the Slovene regions the Pomurje Region receives the least precipitation quantity. The high changeability of atmospheric precipitations and their disadvantageous annual disposal are the main reasons for the appearance of drought. There are also many other factors having influence on its appearance, such as lithologic surface, relief shape, pedologic and hydrologic characteristics etc. Very often human beings are those, who through inappropriate agriculture, cultivation of rural land and unsuitable selection of crops, increase the consequences of drought. The result of the simultaneously effect of the mentioned factors are areas differently threatened by drought. The definition of these areas is an important achievement on the way of implementing possible adjustments to drought and diminishing damage.

Key words: physical geography, drought, Pomurje Region, climatic changes, drought factors, water balance, drought consequences.

POMURJE IN REGIONALNA IDENTITETA PREKMURJA

Marijan M. KLEMENČIČ

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: marijan.klemencic@guest.arnes.si

Izvleček

Prispevek osvetljuje vsebino in ustreznost imena Pomurje v luči sodobnih geografskih pogledov na regionalno geografska preučevanja, izpostavi razloge za enostransko rabo imena Pomurje v starejši geografski literaturi, opredeli nekatere dejavnike in oblike regionalne identitete prebivalcev Prekmurja ter njegove kulturne identitete.

Ključne besede: Pomurje, Prekmurje, regija, regionalna identiteta, kulturna identiteta.

POMURJE AND REGIONAL IDENTITY OF PREKMURJE

Abstract

The aim of the article is to analyse the content and the appropriateness of the name of Pomurje region in the frame of modern concepts of regional geography, to set out the reasons for biased use of the name Pomurje by the old generation of Slovenian geographers as to define some factors and modes of regional identity of the populations of Prekmurje and cultural identity of the country.

Key words: Pomurje region, Prekmurje region, region, regional identity, cultural identity.

GEOGRAFSKO IZOBRAŽEVANJE JE POMEMBEN DEL IZOBRAŽEVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Karmen KOLENC KOLNIK

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Koroška c. 160,

SI – 2000 Maribor, Slovenija

e-naslov: karmen.kolenc@uni-mb.si

Izvleček

Razumevanje in uresničevanje načel uravnoveženega trajnostnega razvoja ni več le del globalnih in državnih razvojnih dokumentov, temveč postaja vse bolj tudi sestavni del znanj ter vzgojnih vrednot v izobraževalnem procesu. V izobraževanju in vzgajanju za sonaravno uravnovežen trajnostni razvoj je potrebno graditi na holističnem pristopu ter medpredmetno usklajenem povezovanju tako, da dobijo večjo težo t. i. prenosljivi učni cilji, povezani z aktualnimi pojavi v prostoru: lokalnem, državnem in planetarnem, in v učenčevo aktivnost usmerjene učne metode. V članku je predstavljena komparativna izobraževalna prednost geografije v izobraževanju za trajnostni razvoj. Le-ta se odraža v vsebinski kompleksnosti povezovanja narave in družbe in v didaktičnem vzpodbujanju neposredne učne izkušnje raziskovalnega učenja na prostem (terensko delo, ekskurzije, učne poti, raziskovalni tabori, ...).

Ključne besede: trajnostni razvoj, geografija, izobraževanje, medpredmetne korelacije, učni načrt.

GEOGRAPHICAL EDUCATION IS AN IMPORTANT PART OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract

Understanding and performing tasks of sustainable development is no longer only a part of global and our national development documents, but it is becoming more and more a part of acquired knowledge and values in the educational process.

When educating for sustainable development, we need to use a holistic approach and build upon a inter-subject connection, when educational goals, wich are related to present spatial phenomena, receive a greater emphasis.

The article presents a comparative educational advantage of geography compared to chosen school subjects. It is reflected through the complex connection of nature and society, and also through chosen teaching methods and stimulation of direct learning experience of field study (field work, excursions, learning paths, research camps, ...).

Keywords: sustainable development, geography, education, inter-subject correlations, syllabus.

**UČNI TEKST ZA RAZMISLEK IN RAZISKOVALNO SPODBUDO:
Z VARČEVANJEM V TRAJNOSTNI RAZVOJ**

Karmen KOLENC KOLNIK

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Koroška c. 160,

SI – 2000 Maribor, Slovenija

e-naslov: karmen.kolenc@uni-mb.si

Izvleček

Na izbranem primeru učnega teksta Z varčevanjem v trajnostni razvoj, so predstavljene možnosti za spodbujanje anticipatornega učenja (intelektualno predvidevanje) in demokratično participatornega učenja (soodgovorno sodelovanje vseh) in ilustrirane s štirimi medpredmetno usmerjenimi raziskovalnimi vprašanji.

Ključne besede: anticipatoro učenje, participatoro učenje, raziskovalno vprašanje, medpredmetne povezave.

**STUDY TEXT FOR REFLECTION AND RESEARCH ENCOURAGEMENT: WITH
SAVING TOWARDS A SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

Abstract

The image support and the chosen example of a study text entitled With Saving Towards a Sustainable Development represent the possibilities for an encouragement of anticipatory learning (intellectual anticipation) and democratic participatory learning (co-responsible participation of everybody), which are illustrated with four interdisciplinary research questions.

Key words: anticipatory learning, participatory learning, research question, interdisciplinarity.

PROMETNA DOSTOPNOST IN REGIONALIZACIJA SLOVENIJE

Jani KOZINA

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Trnovski pristan 2,
SI – 1127 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: jani.kozina@uirs.si

Aljaž PLEVNIK

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Trnovski pristan 2,
SI – 1127 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: aljaz.plevnik@uirs.si

Izvleček

Prispevek podaja rezultate analiz ustreznosti vladnega predloga regionalizacije Slovenije z vidika prometne dostopnosti. Njihov namen je bil presoja upoštevanja kriterijev prometne dostopnosti pri razmejitvi pokrajin in umeščanju njihovih središč. Analize so bile opravljene z modelom prometne dostopnosti s tehnologijo geografskih informacijskih sistemov (GIS). Rezultati kažejo, da vladni predlog regionalizacije Slovenije izkazuje veliko mero ustreznosti glede na kriterije prometne dostopnosti.

Ključne besede: prometna dostopnost, regionalizacija, pokrajine, Slovenija, GIS.

TRAFFIC ACCESSIBILITY AND THE REGIONALIZATION OF SLOVENIA

Abstract

The paper gives the results of analyses of suitability of the government proposition for the regionalization of Slovenia from November 2007 from the point of view of traffic accessibility. Their goal was an opinion of consideration of criteria of traffic accessibility by the delimitation of the provinces and the installation of their headquarters. Analyses were made by model of traffic accessibility based on the technology of geographical information systems (GIS). The results show, that traffic accessibility is adequately considered in the government proposition for the regionalization of Slovenia.

Key words: traffic accessibility, regionalization, provinces, Slovenia, GIS.

PLAZOVITOST V POMURJU

Blaž KOMAC

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: blaz.komac@zrc-sazu.si

Matija ZORN

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: matija.zorn@zrc-sazu.si

Izvleček

V slemenasto-dolinastem reliefu Pomurja se zemeljski plazovi najpogosteje prožijo na strmih pobočjih, ki jih gradijo laporovec, pesek, peščenjak, prod in konglomerat. Povečini niso veliki, ogrožajo pa predvsem prometnice in nekatere stanovanjske hiše. Za Pomurje smo s pomočjo treh različnih metod izdelali zemljevide plazovitosti, jih ovrednotili, izbrali najnatančnejšega in z njegovo pomočjo izračunali tako imenovano relativno plazovno stopnjo. Ta omogoča kvantitativno opredelitev pomena posameznega geomorfnega procesa za oblikovanje površja. V terciarnih gričevjih severovzhodne Slovenije redki večji dogodki kot so zemeljski plazovi pomembno prispevajo k oblikovanju reliefa; povprečno prispevajo k preoblikovanju površja ravno toliko, kot sicer manj intenzivna, a stalno potekajoča erozija prsti. V nekaterih pokrajinah severovzhodne Slovenije so zemeljski plazovi prevladujoč geomorfni in geografski dejavnik in jih lahko po pravici imenujemo plazovite pokrajine.

Ključne besede: geografija, geomorfologija, naravne nesreče, zemeljski plazovi, zemljevidi plazovitosti, zemljevidi ogroženosti, Pomurje, Prekmurje.

LANDSLIDES IN THE POMURJE REGION

Abstract

In the ridge-valley-like relief of the Pomurje region landslides mostly occur on steep slopes formed of marls, sand, sandstone, gravel and conglomerate. Landslides are usually not very large. They mostly threaten roads and particular dwellings. We have elaborated different landslide susceptibility maps with three different methods for the Pomurje region. The most accurate map was selected for calculation of the relative landslide rate. The calculation of the relative landslide rate enables quantitative determination of morphogenetic importance of individual geomorphic process. Rare but relatively large geomorphic events, such as landslides, are an important geomorphic factor in tertiary hills of north-eastern Slovenia; on average, they contribute to relief formation as much as less intensive but permanent soil erosion. Landslides are the main relief formation factor in some regions, so we may rightly term them landslide regions.

Key words: geography, geomorphology, natural disasters, landslides, susceptibility maps, risk maps, Pomurje region, Prekmurje region.

PROSTORSKI POTENCIALI POMURSKE RAZVOJNE REGIJE

Simon KUŠAR

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: simon.kusar@ff.uni-lj.si

Izveček

Prostorski potenciali so za ustrezno načrtovanje trajnostnega regionalnega razvoja ključnega pomena. Kot orodje za identifikacijo prostorskih potencialov v Pomurski razvojni regiji so uporabljeni kazalci, s katerimi se merijo obstoječi in prihodnji, to je s planskimi dokumenti načrtovani prostorski potenciali. Uporabljeni kazalci so bili razviti v okviru Interregovega projekta CONSPACE.

Ključne besede: Regionalno planiranje, prostorsko planiranje, trajnostni razvoj, prostorski potenciali, kazalci, Pomurska razvojna regija, CONSPACE.

SPATIAL POTENTIALS OF POMURSKA DEVELOPMENT REGION

Abstract

Spatial potentials are of key importance when planning sustainable regional development. Indicators that were developed in the Interreg CONSPACE project are used as a tool for identification of existing and already planned or proposed spatial potentials in Pomurska development region.

Keywords: Regional planning, spatial planning, sustainable development, spatial potentials, indicators, Pomurska development region, CONSPACE.

OPISOVALNA, RAZLAGALNA ALI RAZISKOVALNA GEOGRAFIJA V ŠOLI

Igor LIPOVŠEK

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Poljanska 28,

SI – 1000 Ljubljana

e-naslov: igor.lipovsek@zrss.si

Izveček

Članek povzema spremembe na področju slovenske šolske geografije v zadnjih 50 letih. Predstavlja poglede slovenskih in tujih avtorjev na pouk. Odpira dileme o tem, kakšen naj bi bil pouk geografije v prihodnje.

Ključne besede: učni načrt, pouk geografije, zmožnosti, znanje.

DESCRIPTIVE, EXPLANATIVE OR INVESTIGATIVE GEOGRAPHY IN SCHOOL

Abstract

The article is resuming changes in Slovene school-geography in last 50 years. It represents views of several authors on geography teaching and opens dilemmas about geography lessons in future.

Keywords: curriculum, geography lesson, competencies, knowledge.

POPLAVNA ZAŠČITA IN UKREPI OB NASTOPU VISOKIH VODA V LENDAJSKI OBČINI

Jožef NOVAK

Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami, Oddelek porečja reke Mure, Slovenska 2, SI – 9000 Murska Sobota, Slovenija

e-naslov: jozef.novak@gov.si

Izvleček

Uvodni del prispevka z opisom posameznih pomembnih dogodkov obravnava regulacijo reke Mure in njenih pritokov skozi zgodovino. V nadaljevanju avtor predstavi posamezne vodne zadrževalnike na Murinih pritokih, ki so bili zgrajeni kot dodaten ukrep za zagotavljanje poplavisne varnosti. V zaključnem delu prispevka avtor predstavi model, s pomočjo katerega je mogoče prognozirati poplave na območju porečja Mure, da bi bila na ta način zagotovljena večja poplavna zaščita.

Ključne besede: Mura, poplave, regulacija, vodni zadrževalniki, poplavna varnost.

FLOOD PROTECTION AND DEFENSIVE MEASURES AT HIGH WATER LEVELS IN THE COMMUNITY OF LENDAVA

Abstract

By describing some important occurrences, the introduction of the article discusses the regulation of the Mura River and its effluents through the past. Further, the author introduces particular water dwells on the effluents of the Mura River built as an additional defensive measure insuring flood security. In the conclusion of the article, the author presents a model, which enables the prognosis of floods in the area of the Mura River basin, in order to assure a higher flood security.

Key words: Mura River, floods, regulation, water dwells, flood security.

SPREMINJANJE PODNEBJA V PREKMURJU PO 2. SVETOVNI VOJNI

Darko OGRIN

Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: darko.ogrin@ff.uni-lj.si

Izvleček

V prispevku avtor analizira spremenljivost sezonskih temperatur in padavin v Prekmurju po letu 1950, s posebnim ozirom na zadnjih 15 let. Prekmurje je slovenska pokrajina z najbolj izrazitimi celinskimi podnebnimi potezami. V zadnjih desetletjih se podnebje tako na globalni kot na regionalni ravni spreminja. V Prekmurju je opazno višanje temperatur, manjša se povprečna letna temperaturna amplituda, rahlo se znižuje tudi količina padavin. Značilno je napredovanje zmerno sredozemskih potez padavinskega režima proti vzhodu, zaradi česar v vzhodni in severovzhodni Sloveniji slabi celinski značaj padavin. Podnebni razvoj gre na vzhodu Slovenije v smeri slabljenja nekaterih celinskih podnebnih potez, podnebje postaja toplejše in bolj sušno, razen v jeseni, ko je bolj toplo in vlažno.

Ključne besede: geografija, podnebne spremembe, spreminjanje podnebja v instrumentalnem obdobju, sezonski temperaturni in padavinski trendi, Prekmurje, severovzhodna Slovenija, Slovenija.

THE CHANGING OF CLIMATE IN PREKMURJE AFTER THE 2nd WORLD WAR

Abstract

In the contribution the author analyses the changeability of seasonal temperatures and precipitation in Prekmurje after the year 1950, with a special regard to the last 15 years. Prekmurje is a Slovene region with most distinctive continental climatic characteristics. In the last decades the climate at the global as well as at the regional level has been changing. In Prekmurje it is possible to notice the rising of temperatures, the average annual temperature amplitude is on the decrease and the amount of precipitation is slightly decreasing as well. What is typical is the progress of submediterranean features of precipitation regime towards the east, due to which in the eastern and northeastern Slovenia the continental character of precipitation is weakening. The climatic development in the east of Slovenia is going in the direction of weakening of certain continental climatic features; the climate is becoming increasingly warmer and drier.

Key words: geography, climatic changes, climatic changes in the instrumental period, seasonal temperature and precipitation trends, Prekmurje, north-east Slovenia, Slovenia.

TRG BIVALNIH NEPREMIČNIN V POMURJU 2004–2008

Branko PAVLIN

Statistični urad Republike Slovenije, Vožarski pot 12,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: branko.pavlin@gov.si

Izveček

V članku so predstavljene osnovne značilnosti stanovanjskega sklada v Pomurju, nekatere regionalnogeografske značilnosti Pomurja, ki lahko vplivajo na trg nepremičnin ter gibanje prodajnih cen rabljenih stanovanj in družinskih hiš v Pomurju 2004-2008.

Ključne besede: bivalne nepremičnine, trg nepremičnin, indeksi cen, hedonski pristop, Pomurje, Slovenija.

HOUSING MARKET OF THE POMURJE REGION, SLOVENIA, 2004–2008

Abstract

The article presents the basic features of the housing stock in Pomurje, some Pomurje regional geographical features, which may affect the property market and the evolution of sales prices of used flats and family houses in Pomurje 2004-2008 .

Key words: residential housing stock, housing market, price indices, hedonic approach, Pomurje, Slovenia.

CANKOVA, PRIMER PREOBRAZBE IZ AGRARNEGA V URBANO NASELJE

Mateja PETERKA

Cankova 58,

SI – 9261 Cankova, Slovenija

e-naslov: matejka.r@gmail.com

Izvleček

Prispevek obravnava transformacijo gručastega naselja Cankova iz agrarnega v (semi)urbano naselje. Naselje leži na jugozahodnem robu Goričkega in je nazoren primer preobrazbe podeželja. Na položaj in prostorski razvoj Cankove je v preteklosti odločilno vplival hidrološki dejavnik, v novejšem času pa se je pomen naravnih dejavnikov močno zmanjšal. V prispevku smo se osredotočili na fizično, funkcijsko in socialno transformacijo naselja, pri tem pa smo ugotovili, da se je naselje v petdesetih letih prostorsko razširilo na nekdanja kmetijska in poplavna območja ter vse bolj poenotilo zaradi sodobnih stanovanjskih zgradb, ki so nadomestile avtohtone panonske hiše; število dejavnosti se je povečalo, agrarne funkcije so na račun urbanih izgubile pomen, povečalo pa se je tudi število prebivalcev naselja.

Ključne besede: Cankova, transformacija, podeželje, urbanizacija.

CANKOVA, A MODEL FOR TRANSFORMATION FROM AGRICULTURAL TO URBAN SETTLEMENT

Abstract

The article presents the transformation of a nucleated village Cankova from agricultural to urban settlement. Cankova lies on the south-western border of Goričko hills and is a good model of a country transformation. The most important factor of a site and spatial development of Cankova was hydrological, however the impact of natural factors has been reduced. The article presents physical, functional and social transformation of the village Cankova. It has been discovered, that in the last fifty years the village has expanded in former agricultural and inundation areas and has become more visually uniformed because of contemporary buildings, which have replaced autochthonous Panonian houses. The number of activities in the village has grown, agricultural functions were replaced by urban functions and the population number has increased.

Key words: Cankova, transformation, country, urbanism.

SIMILAR FUTURE CHALLENGES IN REGIONAL DEVELOPMENT IN TWO REGIONS UPPER STYRIA WEST AND POMURJE

Judith PIZZERA

Institute of Geography and Regional Science, University of Graz, Heinrichstraße 36,
A – 8010 Graz, Austria
e-naslov: ju.osebik@uni-graz.at

Wolfgang FISCHER

Institute of Geography and Regional Science, University of Graz, Heinrichstraße 36,
A – 8010 Graz, Austria
e-naslov: wolfgang.fischer@uni-graz.at

Abstract

The paper in hand deals with analogous current challenges in regional development in the NUTS III regions Upper Styria West and Pomurje. This comparative analysis will be based on various economic and social indicators and background information in order to detect similarities as well as differences between these regions. The paper's key question is, if the two regions along the river Mur namely Upper Styria West and Pomurje are comparable at least in some fields and if good practice examples of regional development are transferable and convertible. This may serve as an incentive for a sustainable regional development strategy along the Slovene part of river Mur in Pomurje.

Key words: desettlement, structurally weak regions, Mur river, regional development, negative demographyc change.

PODOBNI BODOČI IZZIVI V REGIONALNEM RAZVOJU V REGIJAH ZAHODNA ZGORNJA ŠTAJERSKA IN POMURJE

Izвлеček

Pričujoči članek obravnava analogne aktualne izzive na področju regionalnega razvoja NUTS III regij Zahodna Zgornja Štajerska in Pomurje. Primerjalna analiza temelji na raznovrstnih ekonomskih in socialnih dejavnikih ter podatkih, da bi izpostavila tako razlike kot tudi podobnosti med obema regijama. Ključno vprašanje je, ali sta regiji Zahodna Zgornja Štajerska in Pomurje vzdolž reke Mure primerljivi vsaj na določenih področjih in ali so primeri dobre prakse regionalnega razvoja primerljivi in uporabni. Slednje naj služi kot izziv za strategijo sonaravnega regionalnega razvoja vzdolž slovenskega dela reke Mure in Pomurja.

Ključne besede: razseljevanje, strukturno šibke regije, reka Mura, regionalni razvoj, negativne demografske spremembe.

GIBANJE ŠTEVILA UČENCEV NA OŠ SV. JURIJ OB ŠČAVNICI

Anita POLANEC

Hajdoše 28/A

SI – 2288 Hajdina, Slovenija

e-naslov: anita.polanec@guest.arnes.si

Izvleček

Na območju današnje občine Sv. Jurij ob Ščavnici je še nekaj let nazaj potekal pouk v treh stavbah na različnih lokacijah. Danes ima občina Sv. Jurij ob Ščavnici le še eno osnovno šolo in vrtec. Prispevek obravnava aktualno tematiko v Sloveniji, zmanjševanje števila učencev, ki je značilna predvsem za periferna območja. Prikazano je gibanje števila učencev od ustanovitve šole v občini v 18. stol. pa do danes, predstavljeni so tudi najpomembnejši vzroki za spreminjanje njihovega števila. Ob ustanovitvi občine Sv. Jurij ob Ščavnici je v šolskem letu 1995/96 obiskovalo osnovno šolo v Sv. Juriju ob Ščavnici 314 učencev, v šolskem letu 2008/09 pa le še 221.

Ključne besede: Sv. Jurij ob Ščavnici, prebivalstvo, osnovna šola, gibanje števila učencev, družbena geografija.

THE VARIABILITY OF THE NUMBER OF PUPILS IN THE PRIMARY SCHOOL SV. JURIJ OB ŠČAVNICI

Abstract

In today's region of Sv. Jurij ob Ščavnici municipality, classes were held in three different buildings on several locations. Sv. Jurij ob Ščavnici has only one primary school and a kindergarten nowadays. The article deals with a current subject in Slovenia - a lower number of students, typical mainly for peripheral areas. We can compare different numbers of students since the establishment of the school in the 18th century until present. The article also shows the most important causes for these changes. At the time of its establishment, Sv. Jurij ob Ščavnici had 314 pupils in the school year 1995/96, but only 221 pupils in 2008/09.

Key words: Sv. Jurij ob Ščavnici, population, primary school, different numbers of pupils, social geography.

NALOŽBE IN USTVARJALNOST: GEOGRAFSKA ANALIZA RAZVOJNIH DEJAVNIKOV V POMURJU

Marjan RAVBAR

GIAM ZRC SAZU, Trg francoske revolucije 7,

SI-1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: marjan.ravbar@zrc-sazu.si

Izvleček

Proučevanje povezanosti razporeditve naložbenih aktivnosti ter njenih daljnosežnih posledic na regionalni in družbeni razvoj je bilo doslej pri prostorskih vedah, kamor sodi geografija, popolnoma zanemarjeno. To je toliko bolj presenetljivo, saj gre za enega najpomembnejših družbeno-gospodarskih procesov, ki jih Slovenija doživlja že od polpretekle dobe. S tem namenom smo želeli v pričujoči razpravi opozoriti zlasti na pomen in strukturo investicij, ki sodelujejo pri specializaciji, medsebojnem prepletanju oz. pri oblikovanju »mozaika« lokalnih produkcijskih sistemov. Poleg tega smo razpravljali o možnih zamislih za boljše razumevanje vpliva, ki ga ima povečana vloga ustvarjalnega okolja na spremenjeno dinamiko v lokalnih produkcijskih sistemih. Pregled naložbenih aktivnosti na ravni razvojnih regij kaže, da je bilo v Pomurju 4 % vseh investicij v Sloveniji ali npr. za 10,1-krat manj kot v osrednji Sloveniji. Tudi primerjalna analiza razporeditve ustvarjalnih poklicev izkazuje izrazit primanjkljaj, saj njihov delež predstavlja le 1,4 % v tovrstni skupini poklicev. Očitno zaostajanje naložb v Pomurju je povezano z nižjo stopnjo ustvarjalnih poklicev, ki dodatno povečujejo razlike med gospodarsko močjo v stopnji regionalne razvitosti in je vzročno povezano z dinamiko strukturne preobrazbe.

Ključne besede: Pomurje, ekonomska geografija, geografska analiza investicij, geografija človeških virov.

INVESTMENTS AND CREATIVITY: GEOGRAPHICAL ANALYSIS OF DEVELOPMENT FACTORS IN POMURJE

Abstract

In the field of spatial sciences, including geography, correlation analysis between investment distribution and its far reaching consequences for regional development were completely ignored, even though this issue concerns one of the most significant Slovenian socio-economic processes in the last decades. This article indicates the importance of investment activities and their structure, which take part in the specialization, mutual interweaving and forming the local production system mosaic. In the conclusion, better understanding of creative milieu impact on the local productive system is discussed.

Review of investment activity at the level of development regions shows that the Pomurje region had 4 % of all investments in Slovenia which is 10,1-times less than central Slovenia. Comparative analysis of the spatial pattern of creative professions is also marked by a deficit, because their share is only 1,4 %. Lagging of investments in the region is associated with lower levels of creative professions, which further increases the difference between the economic power in the level of regional development and is causally linked to the dynamics of structural transformation.

Key words: Pomurje, economic geography, geographic analysis of investments, geography of creative class.

IZGUBA RODOVITNIH PRSTI PREKMURJA ZARADI TRAJNIH SPREMEMB RABE TAL

Blaž REPE

Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Aškerčeva 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: blaz.repe@ff.uni-lj.si

Izvleček

V Sloveniji se pojavljajo vse vrste degradacije prsti, vendar so nekatere oblike neizrazite. V geografskih raziskavah se zelo malo pozornosti posveča izgubam prsti zaradi spremembe namembnosti zemljišč, izločitve prsti iz naravnega okolja in preprečitve opravljanja vseh njenih funkcij. Na po površini skromnih ravninskih območjih vlada silno navzkrižje interesov med ohranitvijo kar najbolj naravnega okolja in intenzifikacijo kmetijstva na eni strani ter potrebami po površinah, ki jih zahteva širjenje urbanega načina življenja (pozidava s poselitvenimi kapacitetami, širjenje industrijskih površin in gradnja prometne infrastrukture). Tudi Prekmurje pri tem ni nikakršna izjema. Z raziskavo smo želeli ugotoviti, koliko rodovitnih prsti je v zadnjih 5 letih celotna regija izgubila zaradi širjenja urbanega načina življenja. Za mestno območje Murske Sobote smo posegli 15 let nazaj.

Ključne besede: degradacija prsti, raba tal, GIS, Prekmurje.

SOIL LOSS IN PREKMURJE DUE TO THE PERMANENT LAND USE CHANGES IN THE LAST 15 YEARS

Abstract

In Slovenia all types of degradation exists to some extent, but some are of less importance. Geographical researches give little attention to the soil loss due to the permanent land use changes and soil sealing. Slovenia with its 20.000 km² is small, but distinctly a hilly country. Very limited flat land on the bottom of the alpine and prealpine valleys and basins is facing an enormous confrontation of interests between farming, residency, industry and infrastructure. This kind of degradation to some extent is also expected in Prekmurje. With this research we tried to establish the amount of fertile soil loss due to the sprawl of the urban way of life for the last 5 years in the entire region. For its capital Murska Sobota we looked 15 years back.

Key words: soil degradation, land use, GIS, Prekmurje.

DANES ZA JUTRI – VLOGA GEOGRAFSKEGA IZOBRAŽEVANJA ZA ZAGOTAVLJANJE TRAJNOSTNE PRIHODNOSTI

Tatjana RESNIK PLANINC

Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: tatjana.resnik-planinc@guest.arnes.si

Polona DEMŠAR MITROVIČ

Ministrstvo za promet, Direktorat za promet, Langusova 4,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: polona.demsar-mitrovic@gov.si

Mojca ILC

Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: mojcailc@yahoo.com

Izveček

Avtorice želijo v prispevku predstaviti pomen prostora in njegovih vrednot kot integralnega dela geografskega izobraževanja za razvoj in doseganje ciljev trajnostnega razvoja.

Uvajanje novosti v šolo sodi med zelo zahtevne naloge, kar je še posebej težko, kadar prihaja pobuda iz drugih in ne šolskih področij. V primeru izobraževanja o prostorskih razsežnostih življenja in razvoja se pri pouku pričakuje preusmeritev od podatkov k procesom, razmerjem in odnosom. Metodološko se ta pričakovanja ujemajo z razvojem poučevanja samega po sebi. Prispevek se bo zato v veliki meri osredotočil na konkretne predloge dela z učenci in dijaki z vidika obravnavane tematike.

Ključne besede: trajnostni razvoj, geografija, izobraževanje.

TODAY FOR TOMORROW – THE ROLE OF GEOGRAPHICAL EDUCATION FOR ENSURING A SUSTAINABLE FUTURE

Abstract

The authors wish to present the importance of space and its values as an integral part of geographical education and the development and fulfilment of the aims of sustainable development.

The introduction of new ideas into schools is one of the most demanding tasks, especially when the initiative comes from non-educational sources. The teaching of space-related topics demands a redirection away from data, towards processes, proportions and relations. Methodologically these expectations are in accordance with the development of teaching itself. This paper is therefore focused on concrete suggestions for new approaches to teaching space and sustainable development related topics at different levels of geographical education.

Key words: sustainable development, geography, education.

EKOREMEDIACIJE ZA VAROVANJE IN OHRANJANJE VAROVANIH OBMOČIJ V POMURJU

Alenka SAJOVIC

Ekoremediacijski tehnološki center, Kidričeva ulica 25,
SI – 3000 Celje, Slovenija
e-naslov: alenka@ertc.si

Iztok AMERŠEK

LIMNOS, Podjetje za aplikativno ekologijo, Podlimbarskega 31,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: iztok@limnos.si

Darja ISTENIČ

LIMNOS, Podjetje za aplikativno ekologijo, Podlimbarskega 31,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: darja@limnos.si

Izvleček

Ekoremediacije kot mehke tehnologije, ki temeljijo na principu naravnih zakonitosti ekosistemov so pravi pristop za upravljanje z naravnimi viri v (za)varovanih območjih (vodovarstvena območja, ekološko pomembna območja, posebna varstvena območja Natura 2000, itd) ter za zagotavljanje dobrega ekološkega stanja pomembnih habitatov kot tudi za varovanje in ohranjanje ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Pričujoči prispevek bo predstavil pomembna (za)varovana območja, ki se nahajajo v Pomurju ter pomen ekoremediacij za varovanje in ohranjanje le-teh. Hkrati bodo v prispevku predstavljeni tudi primeri dobrih praks ekoremediacijskih pristopov, ki so bili izvedeni in implementirani v Pomurju.

Ključne besede: zavarovana območja, NATURA 2000, Pomurje, ekoremediacije.

ECOREMEDIATION FOR PROTECTION AND CONSERVATION OF PROTECTED AREAS IN POMURJE

Abstract

Ecoremediation as a soft technologies, which based on principles of natural legality of ecosystems are the right approach for managing with natural recourses in protected areas (ecological important areas, Natura 2000 sites etc.). They are that best way to assure good ecological state of important habitats as well as for protection and conservation of endanger plant and animal species. An article will represent important protected areas in Pomurje and the meaning of ecoremediation for protection and conservation of these areas as well as the best practices of ecoremediation approaches implemented in Pomurje area.

Key words: protected areas, NATURA 2000, Pomurje, ecoremediation.

AVTOHTONE NARODNE MANJŠINE V EVROPSKIH GEOGRAFSKIH UČBENIKIH ZA NIŽJO STOPNJO SEKUNDARNEGA IZOBRAŽEVANJA

Jurij SENEGAČNIK

Modrijan založba, d. o. o., Poljanska 15,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: jure@modrijan.si

Izvleček

Z raziskavo smo ugotavljali, v kolikšnem obsegu in na kakšen način so vsebine o avtohtonih narodnih manjšinah vključene v geografske učbenike za nižjo stopnjo sekundarnega izobraževanja iz 24 evropskih držav. Iz posamezne države smo za analizo izbrali le tisti učbenik, ki geografiji Evrope in njenim manjšinam namenja največ vsebin. Pokazale so se precejšnje razlike med učbeniki evropskega zahoda, ki problematiki manjšin praviloma namenjajo malo ali nič pozornosti ter učbeniki iz postsocialističnih držav, ki tej tematiki namenjajo precej več pozornosti, vendar predvsem v kvantitativnem, ne pa tudi v kvalitativnem pogledu. Vzrokov za takšne razlike ne gre iskati le v različni politični aktualnosti manjšinske problematike za posamezne države, ampak tudi v uporabi različnih vsebinsko-didaktičnih učbeniških pristopov.

Ključne besede: geografski učbenik, narodne manjšine, didaktika geografije, geografija Evrope.

AUTOCHTHONOUS NATIONAL MINORITIES IN EUROPEAN GEOGRAPHY TEXTBOOKS IN LOWER SECONDARY EDUCATION

Abstract

In this study we looked at the extent to which content on autochthonous national minorities was included in lower secondary education geography textbooks, and the manner in which it was presented, in 24 European countries. For the purposes of the analysis for each country we selected only the textbook which had the most content relating to the geography of Europe and its national minorities. Considerable differences were revealed between textbooks from Western Europe, which gave little or no attention to the issue of minorities, and textbooks from post-socialist countries, which devoted considerably more attention to it, but primarily from a quantitative rather than qualitative aspect. The reasons for these differences should be sought not only in the differing political relevance of the minorities question for individual countries, but also in the use of different content and instructional approaches.

Key words: geography textbook, national minorities, didactics of geography, geography of Europe.

IZVEDBA TERENSKEGA DELA V GIMNAZIJSKEM PROGRAMU

Eva SLEKOVEC

Izola, M. Škapin 6,

SI – 6310 Izola, Slovenija

e-naslov: eva.slekovec@guest.arnes.si

Izveček

V prispevku predstavljam primer izpeljave terenskega dela ne samo kot popestritev pouka, ampak tudi kot aktiviranje dijakov pri doseganju učnih ciljev, zadovoljevanje njihovih interesov ter kot uresničevanje drugih ciljev in kompetenc zapisanih v učnem načrtu.

Ključne besede:

Terensko delo, učno ciljni pristop, didaktika pouka, veščine, procesni cilji, delovni list.

FIELD WORK IN THE FIRST YEAR IN GIMNAZIJA

Abstract:

How to carry out field work on such a broad curriculum and number of classes, to not only to represent diversified teaching methods, but also the activation of the students in achieving learning objectives, meet their own interests and the realization of other objectives and competencies enshrined in the curriculum?

Keywords:

Field work, teaching targeted approach, didactics teaching, skills, process objectives.

GEOGRAFIJA SRČNOŽILNIH BOLEZNI V SLOVENIJI: KONVERGENCA Z ZDRAVJEM POVEZANIH KULTURNIH PRAKS

Miha STAUT

Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Garibaldijska 1,
SI – 6000 Koper, Slovenija

e-naslov: miha.staut@zrs.upr.si

Izvleček

V Sloveniji je z izjemo največjih mest gradient starostno standardizirane stopnje umrljivosti dokaj persistentno usmerjen od jugozahoda proti severovzhodu. Prispevek osvetljuje nekatere izmed možnih vzrokov za opisan gradient in jih skuša umestiti v evropski kontekst. Sprva poizkuša pojasniti prisotne neenakosti v srčnožilnem zdravju Slovencev z nekaterimi tradicionalnimi socioekonomskimi kazalniki, kasneje pa se temeljiteje osredotoča na vpliv vedenjskih vzorcev in življenjskega sloga pri pojasnjevanju obolevnosti in smrtnosti zaradi te skupine bolezni v Sloveniji.

Ključne besede: geografija zdravja, bolezni obtočil, življenjski slog.

GEOGRAPHY OF CARDIOVASCULAR DISEASES IN SLOVENIA: CONVERGENCE OF HEALTH-RELATED CULTURAL PRACTICES

Abstract

With the exception of the largest cities, in Slovenia, the gradient of age-standardized death rates is persistently oriented from southwest towards northeast. The article attempts to illuminate some of the possible reasons for this orientation and tries to place the gradient within the European context. At first it tries to explain the present differences in cardiovascular health of Slovenes with some of the classic social and economic factors and then moves on to consider the influence of behavioural patterns and lifestyles for the explanation of morbidity and mortality due to this group of diseases.

Keyword: geography of health, diseases of the circulatory system, lifestyle.

SKLAD KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN GOZDOV RS KOT DEJAVNIK TRAJNOSTNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA POMURJA

Marcela URŠIČ

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Dunajska c. 58,

SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: marcela.ursic@gov.si

Izvleček

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov pomembno prispeva k uravnoveženemu regionalnem razvoju, saj z upravljanjem kar 10,7 % deleža kmetijskih zemljišč ter 22,7 % deleža gozda od vseh zemljišč v Republiki Sloveniji skrbi za ohranjanje in varstvo kmetijske zemlje pred nesmotrno rabo, usmerja ukrepe kmetijske politike v območjih z omejenimi dejavniki in s tem vzdržuje ustrezno poseljenost podeželja predvsem v »perifernih podeželskih območjih«. S strokovnim in odgovornim gospodarjenjem zagotavlja trajnostno rabo gozdov.

Ključne besede: Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov, kmetijsko zemljišče, gozd, denacionalizacija, zakup, promet z zemljišči, lastništvo, parcela, katastrska občina.

THE FARMLAND AND FOREST FUND OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA AS AN IMPORTANT FACTOR IN SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT OF THE PREKMURJE REGION

Abstract

The Farmland and Forest Fund of the Republic of Slovenia is improving the structure of the agriculture. It contributes to the equilibrated regional development. It shall provide for the conservation and protection of the farmland against the inexpedient use, direct the measures of the agricultural policy in the regions with limited development factors and therefore maintains the appropriate settlement of rural areas, principally in the "agriculturally deprived areas". It ensures sustainable exploitation of forests, taking account of environmental friendly management of the forests.

Key words: Parcel, Real property, agricultural land, forest, denationalisation, lease, ownership.

ZAGATE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V POMURJU

Katja VINTAR MALLY

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: katja.vintar@ff.uni-lj.si

Žiga REŠEK

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: ziga.resek@gmail.com

Katarina TRSTENJAK

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: katarina.trstenjak@amis.net

Matjaž BUDKOVIČ

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: matjazbd@gmail.com

Žiga BAN

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: ziga.ban@gmail.com

Sabina ŽNIDARIČ

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: sabina.znidaric@gmail.com

Izvleček

Prispevek kritično vrednoti razmere na področju doseganja ciljev trajnostnega razvoja v statistični regiji Pomurje. Natančna analiza ekonomskih, socialnih in okoljskih kazalcev razkriva prednosti in pomanjkljivosti dosedanjega razvojnega vzorca. Predstavljena je tudi sintezna primerjava Pomurja z drugimi slovenskimi regijami in temeljne smernice nadaljnjega socialnoekonomskega razvoja Pomurja v okviru nosilnih zmogljivosti okolja.

Ključne besede: regionalni razvoj, trajnostni razvoj, Pomurje, Slovenija.

DILEMMAS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN POMURJE

Abstract

The paper aims to present the critical evaluation of progress in achieving the sustainable development goals in Pomurje statistical region. In-depth analysis of economic, social and environmental indicators reveals advantages and deficiencies of current development pattern.

Comparison of Pomurje and other Slovenian regions is presented as well as some fundamental guidelines for further socio-economic development of Pomurje within the carrying capacities of its environment.

Key words: regional development, sustainable development, Pomurje, Slovenia.

ROKODELSKE OBRTI – PRILOŽNOSTI ZA REGIONALNI RAZVOJ POMURJA

Tatjana VOKIĆ

Zavod Marianum Veržej – Center DUO, Puščenjakova 1,

SI – 9241 Veržej, Slovenija

e-naslov: center.duo@siol.net

Izvleček

V prispevku obravnavamo rokodelske obrti kot regionalni razvojni potencial Pomurja. Ugotavljamo trajnostno naravo rokodelskih dejavnosti, njihovo vlogo pri ohranjanju poseljenosti podeželja, vzdrževanju kulturne pokrajine, trajnostni rabi naravnih virov in kulturni razpoznavnosti pomurske regije. Predstavljamo Center domače in umetnostne obrti v Veržeju, ki deluje v smeri vzpostavljanja sistematičnega ohranjanja in razvoja rokodelskih obrti in s tem spodbujanja regionalnih razvojnih potencialov Pomurja.

Ključne besede: rokodelska obrt, Pomurje, regionalni razvoj, kulturna in naravna dediščina, Center domače in umetnostne obrti Veržej.

CRAFTS – REGIONAL DEVELOPMENT MOBILE OF POMURJE

Abstract

Article presents crafts as a regional development potential of Pomurje. We assess the sustainable nature of crafts, their meaning for preservation of populous rural areas, maintenance of cultural landscape, sustainable use of natural resources and cultural identification of Pomurje region. We present the Centre of domestic and artistic crafts in Veržej which operates in the direction of establishing systematic preservation and development of crafts and at the same time stimulation of regional development potentials of Pomurje.

Keywords: crafts, Pomurje, regional development, cultural and natural heritage, Centre of domestic and artistic crafts Veržej.

INNER PERCEPTION AND REGIONAL IDENTIFICATION AMONG THE YOUTH – A COMPARATIVE STUDY

Selina WEIGL

Institute of Geography and Regional Science, University of Graz, Heinrichstraße 36,
A – 8010 Graz, Austria
e-naslov: selina.weigl@uni-graz.at

Wolfgang FISCHER

Institute of Geography and Regional Science, University of Graz, Heinrichstraße 36,
A – 8010 Graz, Austria
e-naslov: wolfgang.fischer@uni-graz.at

Abstract

This paper focuses on future perspectives of young people, as a result of their inner perception and regional identification, living in the Mur-Regions of Upper Styria West, South Styria (AUT) and Pomurje (SLO). These regions are facing structural challenges such as overaging, outward migration and a more or less strong brain drain.

Young people are the main future human potential of these regions, for which reason a survey among them was done. This study shows the results in a comparative way. Among others, priority is given to the reasons for staying in the region and the main perspectives for the future, regarding the youth's point of view. Furthermore, the study deals with regional differences and similarities, political strategies and their role concerning effective future regional planning.

Key words: Inner perception, young People, regional identification, overaging, outward migration, brain drain.

NOTRANJA PERCEPCIJA IN REGIONALNA IDENTIFIKACIJA MED MLADINO – PRIMERJALNA ŠTUDIJA

Izvleček

Primerjalna študija obravnava perspektive v prihodnosti mladine, živeče v obmurskih regijah Zahodna Zgornja Štajerska, Južna Štajerska (Avstrija) in Pomurje (Slovenija), kot rezultat njene notranje percepcije in regionalne identifikacije. Te regije se soočajo s strukturnimi izzivi, kot so staranje prebivalstva, izseljevanje in bolj ali manj močan proces bega možganov. Ker je mladina temeljni potencial za prihodnost teh regij, je bila med mladimi izvedena raziskava. Študija prikazuje dobljene rezultate na primerjalni način, pri čemer so, z vidika mladine, med drugim poudarjeni razlogi za nadaljnje bivanje v regiji in perspektive v prihodnosti. Nenazadnje študija obravnava regionalne razlike in podobnosti ter politične strategije in njihovo vlogo pri učinkovitem regionalnem načrtovanju za prihodnost.

Gljučne besede: notranja percepcija, mladina, regionalna identifikacija, staranje prebivalstva, izseljevanje, beg možganov.

EKOREMEDIACIJE KOT PRILOŽNOST ZA INOVATIVNI REGIONALNI RAZVOJ

Ana VOVK KORŽE

Mednarodni center za ekoremediacije Filozofske fakultete Maribor, Koroška c. 160,
SI – 2000 Maribor, Slovenija
e-naslov: ana.vovk@uni-mb.si

Danijel VRHOVŠEK

Limnos, Podjetje za aplikativno ekologijo, Podlimbarskega 31,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: dani@limnos.si

Izvleček

Upoštevanje Naravnogeografskih značilnosti in boljše regeneracijskih sposobnosti pokrajine je pomemben okvir za razvoj nekega območja. Z ekoremediacijami varujemo okolje in ga obnavljamo na način, kot deluje narava. S tem se krepijo notranje samoobrambne sposobnosti narave in okolja. To pa omogoča, da lahko v pokrajini razvijamo tiste dejavnosti, ki upoštevajo naravne omejitve in s tem pripomoremo k notranji stabilnosti okolja, kar je dodana vrednost ekoremediacij. Dolgoročno je zagotavljanje večnamenskosti okolja in njihovo preventivno in kurativno varovanje. V Pomurju imajo ekoremediacije posebno vlogo zaradi prevlade kmetijske dejavnosti. V prispevku je prikazan pomen vključitve ekoremediacij v načrtovanje trajnostnega razvoja tega območja Slovenije.

Ključne besede: ekoremediacije, okoljski cilji, regionalni razvoj, lokalno okolje, Pomurje.

ECOREMEDIATIONS AS AN OPPORTUNITY IN REGIONAL DEVELOPMENT

Abstract

The natural-geographic characteristics and puffer capacity are important within the frame specific area development, so they must be taken into consideration. Using ecoremediations the nature is protected and renewed in the natural way. In this case also the internal natural self-defence possibilities are refreshed. This enables, that in the countryside those activities are developed, which consider also the natural limitations (which is also the added value of ecoremediations). Assureing the protection of environment is long-armed the pillar of society development. In Pomurje have ecoremediation important role because the agriculture. In article the important role of ecoremediation for sustainble development this part of Slovenia is shown.

Key words: Ecoremediation, environmental objects (goals), regional development, local environment, Pomurje region.

EKOREMEDIACIJE POTOKA MOKOŠ

Danijel VRHOVŠEK

Limnos, Podjetje za aplikativno ekologijo, Podlimbarskega 31,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
e-naslov: dani@limnos.si

Ana VOVK KORŽE

Mednarodni center za ekoremediacije Filozofske fakultete Maribor, Koroška c. 160,
SI – 2000 Maribor, Slovenija
e-naslov: ana.vovk@uni-mb.si

Izvleček

Potok Mokoš teče od slovensko-avstrijske meje pri Gederovcih južno proti meandrom reke Mure in se tik pred reko Muro južno od Bakovcev izlije v eno od mrtvic. Na svoji poti je potok doživel nekaj sprememb. Zaradi antropogenega spreminjanja porečja in posegov v reko Kučnico, ki so jo poglobili, Mokoš izgubi vodo v zgornjem toku. Samo ob dežju vodo spet dobi nazaj. Z željo, da bi potok ponovno oživel, potekajo načrti ekoremediacije potoka, kar pomeni celovit pristop vzpostavitve ekosistemskega ravnotežja v pokrajini. V prispevku je prikazana prva faza ekoremediacijske ureditve vodotoka, ki ga je pripravilo podjetje Limnos d.o.o, projekt se nadaljuje in je trenutno še v izvajanju v okviru Vodnogospodarskega biroja iz Maribora.

Ključne besede: ekoremediacije, potok Mokoš, Pomurje, antropogeni posegi, revitalizacije.

ECOREMEDIATIONS OF THE MOKOŠ STREAM

Abstract

The Mokoš stream flows from slovenian-austrian border at Gederovci towards Mura's meanders on south and falls into one of Mura's lethargies. During the time the stream was influenced by humans. Due to changing its river basin and because of interventions to the Kučnica river Mokoš meets with a loss of water in the upper-stream. Only when raining it gets the water back. With the wish to revive the stream again, the plans for stream ecoremediation are made, meaning the integrity approach to restore the ecosystem balance in this province. In the article is the first results of the ecoremediation of the Mokoš river, it was made from Limnos, the second part is still under the work of Vodnogospodarski biro Maribor.

Keywords: ecoremediation, Mokoš, Pomurje, anthropogenic influence, revitalisation.

OB ETNIČNEM IN DRŽAVNEM ROBU NA SLOVENSKEM VZHODU

Jernej ZUPANČIČ

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, Aškerčeva 2,
SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

e-naslov: jernej.zupancic@guest.arnes.si

Izveček

Prispevek obravnava prebivalstveno in prostorsko strukturo ozemlja med Rabo in Muro. Utrip pokrajine ob dveh tromejah je v zadnjem stoletju usmerjalo spreminjanje političnih meja. Na državnem in etničnem stičišču prebivajo pripadniki maloštevilnih manjšinskih skupnosti. Njihov razvoj in nadaljnja usoda sta močno odvisna od revitalizacije čezmejnih odnosov.

Ključne besede: Pomurje, meja, manjšine, narodno vprašanje, politična geografija.

ON THE ETHNIC AND STATAL MARGINE ON SLOVENIAN EAST

Abstract

The paper analyses the demographical- and spatial structure of the area between Mura and Raba river. The region along two three-borders developed under strong influence of changes of political borders. There live five small ethnic groups along this borders. Their future deserty depends on revitalization of cross-border relations.

Keywords: Pomurje, border, minorities, ethnic question, political geography.

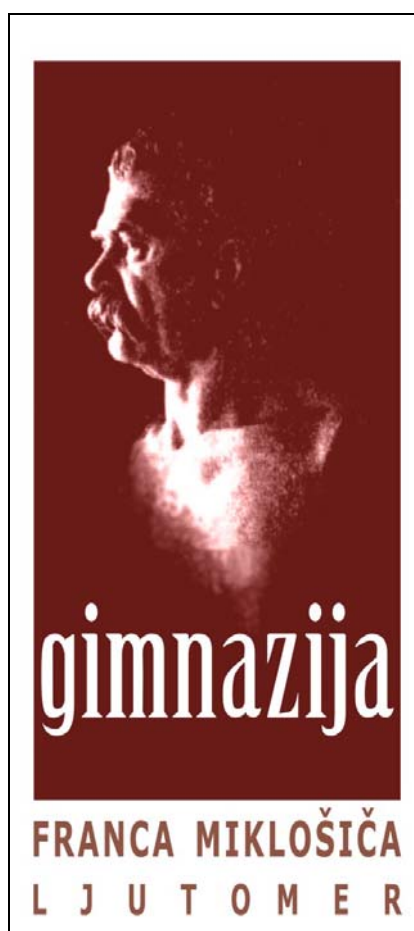
Dravske elektrarne Maribor
smo največji proizvajalec
**električne energije iz
obnovljivih virov v Sloveniji**
in eden najpomembnejših
finančnih stebrov
nacionalnih naložb
v energetiko.

Skupina **ise** **dem**
dravske elektrarne maribor

Za vas načrtujemo nove proizvodne
objekte. Hvala vsem, ki nam v tem
procesu stojite ob strani in nam zaupate!

Dravske elektrarne Maribor, d.o.o., Obrešna ulica 370, SI-2000 Maribor

Energija iz narave za človeka in naravo. Že 90 let.

BELEŽKE

ISBN 978-961-91456-2-3

9 789 619 145 6 23